

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

نقش ایرانداک در بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی

۲	خلاصه برای مدیران
۳	مقدمه
۵	بیست سال نخست فعالیت‌ها
۹	اساسنامه ایرانداک و کتابخانه‌ها
۱۱	هماهنگی و ارتباط میان کتابخانه‌ها
۱۴	سامانه‌های اطلاعاتی
۲۶	طرح‌های پژوهشی
۳۵	کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی
۳۹	سخنرانی‌ها و نشست‌ها
۴۶	کتاب‌ها

خلاصه برای مدیران

در اساسنامه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) توسعه و گسترش پژوهش در زمینه علوم و فناوری اطلاعات، مدیریت دانش و جامعه اطلاعاتی یکی از اهداف اصلی آن ذکر شده است. همچنین این سازمان نقش مهمی در برقراری ارتباط میان کتابخانه‌ها در دنیای شبکه‌ای را بر عهده دارد. برای دستیابی به این مهم (همکاری بین کتابخانه‌ای) دو طرح غدیر و امین را برای ایجاد دسترسی استفاده‌کنندگان به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و تامین منابع از دیگر کتابخانه‌ها اجرا کرده است. از دیگر اقدامات ایرانداک می‌توان به فراهم‌آوری سامانه یا پایگاه‌های گوناگون برای پیشبرد توسعه خدمات کتابخانه‌ها اشاره کرد که برخی از این سامانه‌ها بر پایه آیین‌نامه «ثبت و اشاعه پیشنهادها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی و صیانت از حقوق پدیدآوران در آنها» و قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» و برخی نیز برای آموزش و توانمندسازی پژوهشگران درست شده‌اند. یکی دیگر از رویکردهای کلیدی ایرانداک انجام طرح‌های پژوهشی در بازه‌های زمانی مختلف و از زمان تشکیل ایرانداک تاکنون بوده است. ایرانداک در راستای بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی تعداد ۲۲ طرح پژوهشی را انجام داده یا در دست انجام دارد که نشان دهنده جایگاه مهم این سازمان برای بهبود و گسترش کتابخانه‌های دانشگاهی است. همچنین ایرانداک در بخش آموزش نیز تلاش‌هایی برای کمک به گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی انجام داده است. این آموزش‌ها که از کارگاه‌های آموزشی برای مدیران، کتابداران، و کاربران تشکیل شده، ۵۶ عنوان کارگاه مختص کاربران، کتابداران و مدیران را شامل می‌شود. از دیگر اقدامات ایرانداک، برگزاری ۱۴ نشست و سخنرانی در ارتباط با کاربران و کتابداران است. در این میزگردها با دعوت از کارشناسان و استادان به گفت و گوهای انتقادی در زمینه‌های گوناگون در این حوزه پرداخته‌اند. همچنین ایرانداک ۳۱ عنوان کتاب در حوزه‌هایی همچون آمار کتابخانه‌ها، امانت بین کتابخانه‌ای، خدمات اطلاعاتی و کاربرد آن برای پیشبرد و توسعه خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی منتشر کرده و آن‌ها را در اختیار همگان قرار داده است.

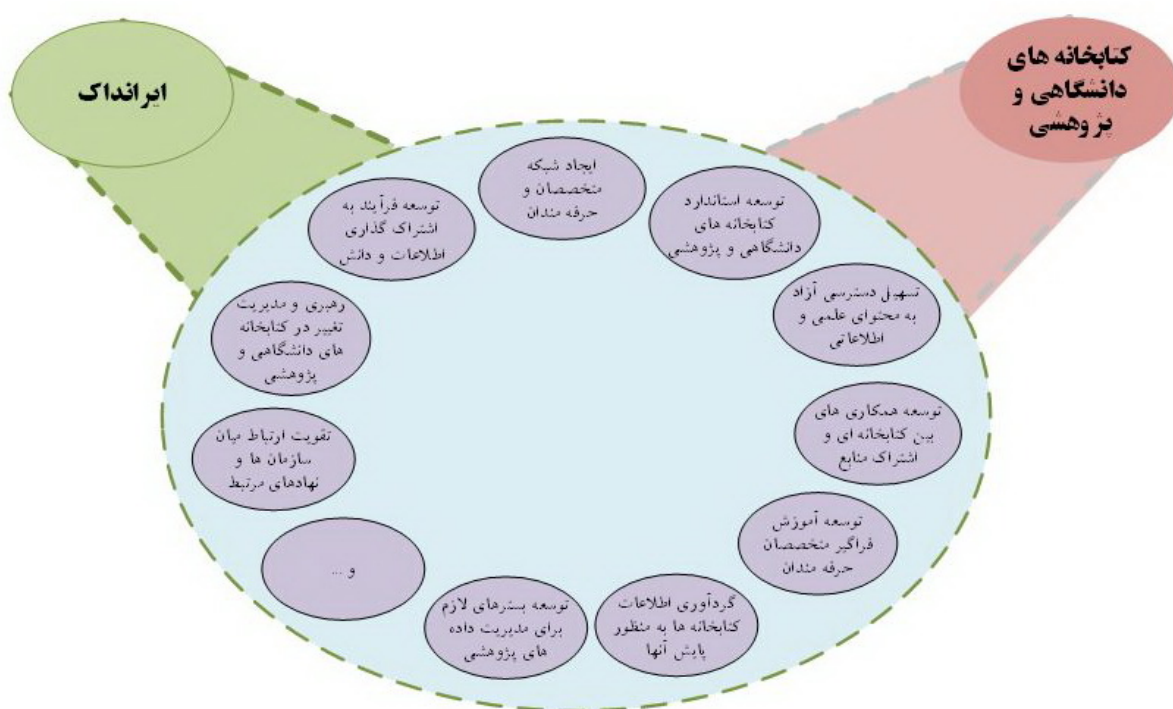
بنا م خدا

مقدمه

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) در پنج دهه گذشته در گسترش و بهبود خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی عمل کرده و در این راستا نقش‌های گوناگونی را اجرایی کرده است. ایجاد کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری، راه‌اندازی (ایجاد) شورای تأمین منابع علمی، طرح‌های امانت بین کتابخانه‌ای امین و غدیر، سامانه‌های رف (ارزیابی خدمات کتابخانه‌ای) و آک (آمار و اطلاعات کتابخانه‌ها) و سامانه مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات) در سطوح و حوزه‌های گوناگون به تقویت زیرساخت‌های خدماتی و اطلاعاتی در دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی منجر شده است. همچنین، راه‌اندازی سامانه پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاهی (گنج)، طراحی نظام‌های اطلاعاتی همچون سامانه‌های همانندجو، پیشنهاد پژوهشی، تدوین اصطلاح‌نامه‌های تخصصی، آموزش (در حوزه‌های پژوهشی) از دیگر فعالیت‌هایی است که ایرانداک در حوزه فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی انجام می‌دهد.

ایرانداک برخی از فعالیت‌هایی که سازمان‌ها و انجمن‌های ملی و بین‌المللی در حوزه کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی اجرا می‌کنند را در دست اجرا دارد و یا از آن‌ها پشتیبانی می‌کند. برای نمونه، شورای (انجمن) کتابداران دانشگاهی استرالیا¹ (سی‌ای‌یو‌ال) با فعالیت‌هایی که ایرانداک در زمینه بهبود و گسترش این کتابخانه‌ها انجام می‌دهد شباهت عملکردی بیشتری دارد. چشم‌انداز ایرانداک در بهبود و گسترش عملکرد این کتابخانه‌ها را می‌توان به شکل نمودار زیر ترسیم کرد.

¹ Council of Australian University Libraries (CAUL)

مدل مفهومی جایگاه ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی

بیست سال نخست فعالیت‌های ایرانداک

نگاهی به بیست سال نخست فعالیت‌های ایرانداک از ابتدای تأسیس در سال ۱۳۴۷ تا سال ۱۳۶۵ نشان می‌دهد، ایرانداک در راه‌اندازی کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی نقش‌های فروان و موثری داشته است. همچنین، تدوین کتابشناسی‌های گوناگون در حوزه‌های موضوعی گسترده، تدوین راهنماها و فهرستگان‌ها و اصطلاح‌نامه‌ها نیز برعهده این مرکز بوده است.

گاه‌شمار فعالیت‌های ایرانداک

فهرستی که در ادامه می‌آید، از نظر تاریخی نشان می‌دهد جایگاه ایرانداک در ایجاد، بهبود و گسترش فعالیت و خدمات کتابخانه‌ها تا چه اندازه تأثیرگذار، مهم و بی‌نظیر بوده است.

- ✓ ۱۳۶۰-۱۳۴۵. کتابشناسی آثار ترجمه شده به زبان فارسی در ایران.
- ✓ ۱۳۵۱-۱۳۴۸. راهنمای مجله‌های ایران.
- ✓ ۱۳۴۹. استاندارد بریتانیا: توصیه‌هایی در مورد تهیه فهرست‌های کتاب‌ها، نشریات ادواری و سایر انتشارات.
- ✓ ۱۳۴۹. خدمات مربوط به اطلاعات علمی در اتحاد شوروی.
- ✓ ۱۳۴۹. راهنمای کتابخانه‌های ایران.
- ✓ ۱۳۴۹. راهنمای کتابخانه‌های شمال شرق ایران.
- ✓ ۱۳۶۵-۱۳۴۹. کتابشناسی اعتیاد؛ تکنولوژی سنتی ایران (خاتم کاری، قلم‌زنی، ملیله‌دوزی، منبت کاری، میناکاری، نقره کاری، سرامیک‌سازی، سفالگری، کاشی‌سازی)؛ جامعه‌شناسی؛ جغرافیا؛ رودکی؛ روند پژوهش در ایران؛ علوم زیستی؛ فرهنگ‌های دوزبانه و چندزبانه فارسی؛ کتابشناسی‌ها؛ کتاب و کتابداری در ایران به زبان انگلیسی؛ خلیج فارس؛ مدیریت؛ فلاسفه اسلامی؛ اطلاع‌رسانی؛ اقتصادی؛ شیمی؛ علوم؛ کشاورزی؛ دندانپزشکی).
- ✓ ۱۳۵۶-۱۳۵۰. فهرست مشترک نشریات ادواری موجود در کتابخانه‌های ایران (علوم و علوم اجتماعی).
- ✓ ۱۳۵۱. راهنمای استفاده از برخی از منابع کتابشناسی نشریات ادواری.
- ✓ ۱۳۵۱. طرح سازمان جدید مرکز مدارک وزارت اطلاعات.
- ✓ ۱۳۵۲. طرح تشکیل مرکز اسناد محیط زیست.
- ✓ ۱۳۵۲. طرح مرکز مدارک جمعیت خیریه.
- ✓ ۱۳۵۲. طرح مفدماتی مرکز مدارک کشاورزی دانشگاه تهران.

- ✓ ۱۳۵۳. چکیده مقاله‌های مجله‌های ایران.
- ✓ ۱۳۵۳. فهرست پایان‌نامه‌های علوم اجتماعی.
- ✓ ۱۳۵۴. طرح مقدماتی مرکز اسناد فرهنگی آسیا.
- ✓ ۱۳۵۴. روش ساده ذخیره و بازیابی اطلاعات در مراکز اسناد.
- ✓ ۱۳۵۴. فهرست پایان‌نامه‌های پزشکی و داروسازی.
- ✓ ۱۳۵۵. انتخاب کتاب، راهنمای کتابداران و کتابخانه‌ها.
- ✓ ۱۳۵۵. بررسی مقدماتی و پیشنهادی چند در زمینه سیاست اطلاعات علمی کشور.
- ✓ ۱۳۵۵. دفتر هماهنگی اطلاعات علمی و فنی در کشور: طرح مقدماتی.
- ✓ ۱۳۵۵. سیاست اطلاعات علمی کشور، بررسی و پیشنهادات.
- ✓ ۱۳۵۵. طرح پیشنهادی تجدید سازمان واحد اسناد و مدارک مرکز توسعه صادرات ایران.
- ✓ ۱۳۵۶. راهنمای استفاده از مراجع، مراجع زیست‌شناسی: باپولوژیکال ابستراکتزوبایو ریسرچ ایندکس.
- ✓ ۱۳۵۷. راهنمای گردآوری و آماده‌سازی مدارک در مرکز مدارک علمی.
- ✓ ۱۳۶۲-۱۳۵۸. راهنمای سمینارها، کنگره‌ها و سمپوزیوم‌های برگزار شده در ایران.
- ✓ ۱۳۵۹. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک مرکز هماهنگی محیط‌زیست دانشگاه تهران.
- ✓ ۱۳۵۹. سیاست اطلاعاتی در خدمت رشد و توسعه، وظایف و مسئولیت‌های ملی و بین‌المللی.
- ✓ ۱۳۵۹. فهرست مشخصات برخی از مراکز اسناد، اطلاعات و کتابخانه‌های تخصصی مهم ایران (طرح اولیه).
- ✓ ۱۳۶۰ - ۱۳۶۲. راهنمای انتشارات سازمان‌های دولتی ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. راهنمای واحدهای تولید کننده اطلاعات در ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح بازسازی کتابخانه و مراکز اسناد موسسه آشناس مجتمع فنی و مهندسی.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح بازسازی کتابخانه اداره کل پژوهش‌های علمی شرکت دخانیات ایران.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح بازسازی مرکز اطلاعات و مدارک وزارت ارشاد اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۰. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک مجلس شورای اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۱. برنامه پیشنهادی برای بازسازی کتابخانه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران.
- ✓ ۱۳۶۱. راهنمای مراکز اسناد و کتابخانه‌های تخصصی، اختصاصی و دانشگاهی.
- ✓ ۱۳۶۱. طرح بازسازی کتابخانه اداره کل تحقیقات و روابط سینمایی وزارت ارشاد اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۱. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک کتابخانه مرکزی دانشگاه پلی تکنیک تهران.
- ✓ ۱۳۶۱. فهرست انتشارات سازمان‌های دولتی ایران موجود در مرکز اسناد و مدارک علمی.
- ✓ ۱۳۶۲. اصول نمایه سازی.
- ✓ ۱۳۶۲. طرح پیشنهادی بازسازی کتابخانه و مرکز اسناد وزارت مسکن و شهرسازی.

- ✓ ۱۳۶۲. طرح پیشنهادی شبکه اطلاع‌رسانی علمی و فنی کشور.
- ✓ ۱۳۶۲. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک شرکت ملی سرب و روی ایران.
- ✓ ۱۳۶۲. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک شرکت ملی صنایع پتروشیمی وزارت نفت.
- ✓ ۱۳۶۲. فهرست مشترک نشریه‌های ادواری کتابخانه‌های ایران. بخش اول: کتابخانه‌های دانشگاهی و سازمان‌های وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی.
- ✓ ۱۳۶۶-۱۳۶۲. فهرست پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان ایرانی خارج از کشور ۱۳۶۵-۱۲۹۲.
- ✓ ۱۳۶۳. آفت‌ها و آسیب‌های کتاب: روش‌های علمی و عملی پیشگیری و ترمیم.
- ✓ ۱۳۶۳. راهنمای آماده‌سازی مقالات علمی برای چاپ.
- ✓ ۱۳۶۳. راهنمای ایجاد و توسعه مراکز ارجاعی.
- ✓ ۱۳۶۳. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک اداره کل هنرهای سنتی.
- ✓ ۱۳۶۴. اصول نمایه‌سازی همارا با تاکید بر علوم هسته‌ای.
- ✓ ۱۳۶۴. راهنمای نوشتن رساله‌های پژوهشی و کتابشناسی توصیفی روش تحقیق.
- ✓ ۱۳۶۴. طرح پیشنهادی ایجاد مرکز اسناد مهندسی آب سازمان آب منطقه‌ای تهران.
- ✓ ۱۳۶۴. طرح پیشنهادی بازسازی کتابخانه مجتمع آموزش عالی بیرجند.
- ✓ ۱۳۶۴. طرح تشکیل مرکز اسناد دفتر برنامه‌ریزی و هماهنگی تبلیغات خارجی وزارت ارشاد اسلامی.
- ✓ ۱۳۶۵. اطلاعات علمی و فنی در آسیا و اقیانوسیه، بررسی کلی، نیازها و پیشنهادها.
- ✓ ۱۳۶۵. حفاظت و نگهداری اسناد و کتب.
- ✓ ۱۳۶۵. راهنمای تهیه و گسترش اصطلاح‌نامه یک‌زبانه (ویرایش دوم با تجدید نظر).
- ✓ ۱۳۶۵. طرح تشکیل مرکز اسناد و مدارک اداره کل موزه‌ها.

بیست سال نخست (1345-1365) فعالیت ایرانداک در حوزه

کتابخانه های دانشگاهی و پژوهشی

اینفوگرافیک فعالیت های ایرانداک در حوزه کتابخانه های دانشگاهی و پژوهشی (۱۳۶۵-۱۳۴۵)

در اساسنامه ایرانداک^۱، توسعه و گسترش پژوهش در زمینه علوم و فناوری اطلاعات، مدیریت دانش و جامعه اطلاعاتی به عنوان یکی از اهداف اصلی ذکر شده است. این هدف، با وظایف و اختیارات اشاره شده در اساسنامه ایرانداک در ارتباط با خدمات مدیریت اطلاعات و اطلاع‌رسانی به شرح زیر پیوند دارد:

- گردآوری، سازماندهی و ذخیره، حفظ و تحلیل و اشاعه مدارک و اطلاعات علم و فناوری کشور از جمله پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکترای تخصصی دانش‌آموختگان داخل و دانش‌آموختگان ایرانی خارج از کشور، مقاله‌های سمینارها، مشخصات پژوهشگران و متخصصان، طرح‌های پژوهشی، اطلاعات مربوط به اختراعات، نرم‌افزارهای علمی و همچنین، اطلاعات پشتیبان آنها از جمله اطلاعات سازمان‌ها و افراد؛

- مدیریت تأمین و دسترسی به مدارک و اطلاعات علم و فناوری بین‌المللی مورد نیاز پژوهشگران؛

- مدیریت تأمین و دسترسی به مدارک و اطلاعات علم و فناوری گردآوری شده در پژوهشگاه در سطح ملی و جهانی؛

- انتشار نمایه‌نامه‌ها، چکیده‌نامه‌ها، آمارنامه‌ها، فرهنگ‌نامه و اصطلاح‌نامه‌ها.

در بُعد همکاری و هماهنگی نیز ایرانداک این فعالیت‌ها را در دست اجرا دارد:

- مشارکت در برنامه‌های همکاری ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛

- سازماندهی شبکه‌های متخصصان علوم و فناوری اطلاعات؛

- برنامه‌ریزی، اجرا، ارزیابی و هماهنگی برنامه‌های جامع اشتراک منابع و همکاری میان

کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی؛

- پشتیبانی و مدیریت امور مربوط به سامانه ملی مدیریت اطلاعات علم و فناوری؛

- طراحی و ترویج استانداردهای ملی خدمات اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات.

¹ <https://irandoc.ac.ir/about/statute>

در همین راستا، نقش‌های دیگری نیز در زمینه علوم و فناوری اطلاعات ایفا می‌کند که به شرح زیر است:

- نماینده وزارت عتف در مجامع ملی و بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات؛
- نماینده مجامع بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات در کشور و کانون فعالیت‌های منطقه‌ای آن‌ها؛
- مرکز ثبت اطلاعات علمی و فناوریانه؛
- هماهنگ‌کننده برنامه‌های اشتراک منابع و همکاری میان کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی کشور؛
- راهبری سامانه ملی و وزارتی مدیریت اطلاعات علم و فناوری مطابق مصوبه‌های کمیته راهبری سامانه‌های مذکور؛
- کانون تفکر ملی در حوزه علوم و فناوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی.

با نگاه به اساسنامه ایرانداک می‌توان به این نکته پی برد که این سازمان به‌عنوان یکی از سازمان‌های تأثیرگذار، با تجربه و با سابقه در امور مختلفی همچون ساماندهی امور پژوهشی، به‌عنوان یک سازمان مهم در زمینه بهبود و گسترش کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی نقش دارد.

ایجاد هماهنگی و برقراری ارتباط میان کتابخانه‌ها

ایجاد هماهنگی و برقراری ارتباط میان کتابخانه‌ها در دنیای شبکه‌ای اهمیت بسیار زیادی دارد. ایرانداک در این زمینه نیز نقش هماهنگ‌کننده برعهده دارد. این نقش‌ها در تعامل با کتابخانه‌ها و در سطوح گوناگون مدیریتی انجام شده است. تشکیل شورای تأمین منابع علمی و اجرای همکاری‌های بین کتابخانه‌ای از جمله این موارد است.

شورای تأمین منابع علمی

این شورا برای همکاری، هماهنگی، هم‌راستایی، و هم‌افزایی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین، گزینش، تأمین، تحویل، و دسترسی به منابع علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری وزارت عتف تشکیل شده است. این شورا دارای سه مأموریت کلیدی است:

- همکاری، هماهنگی، و هم‌راستایی مؤسسه‌ها در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین گزینش، تأمین، تحویل، و دسترسی به منابع علمی خارجی با رعایت صرفه و صلاح و برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری؛
- گسترش همکاری و اشتراک منابع علمی و یک‌پارچه‌سازی خدمات منابع علمی در وزارت؛

- همکاری، هماهنگی، و هم‌راستایی در ارائه خدمات منابع علمی به سازمان‌های دیگر در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی.
- مجمع عمومی شورا از رئیس، نماینده معاون پژوهش و فناوری وزارت عتف و نمایندگان مؤسسه‌های عضو تشکیل می‌شود. مجمع عمومی، هر سه سال یک بار اعضای شورا را بر می‌گزیند. ایرانداک دبیرخانه این شورا است.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای تأمین منابع علمی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مجمع عمومی مؤسسه‌ها اعضا دیدگاه همکاری نشست‌ها منابع اخبار دسترسی‌ها پیوندها تماس با ما سامانه ارتباط مجاری

بر نمی‌خیزد به تنهایی صدا از هیچ دست

تازه‌ترین دیدگاه

تدبیر مشارکت مقدمه امید به بهبود است

سید ابراهیم عمرانی

تدبیر مشارکت مقدمه امید به بهبود است خلی‌ها را دیده‌ام که در بسیاری مواقع جمع می‌بندند ما ایرانی‌ها و یکی از همان

درباره شورا

برای همکاری، هماهنگی، هم‌راستایی، و هم‌افزایی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین، گزینش، تأمین، تحول، و دسترسی به منابع علمی برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ شورای تأمین منابع مالی بر پایه آیین‌نامه شماره ۱۷۹۲۶۰/۱ و تاریخ ۱۳۹۲/۹/۲۹ تشکیل شده است. این شورا دارای سه مأموریت کلیدی است: ۱. همکاری، هماهنگی، و هم‌راستایی مؤسسه‌ها در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین گزینش، تأمین، تحول، و دسترسی به منابع علمی خارجی یا رعایت صرفه و صلاح و برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری؛ ۲. گسترش همکاری و اشتراک منابع علمی و یک‌پارچه‌سازی خدمات منابع علمی

همکاری‌های بین کتابخانه‌ای

طرح غدیر

«طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» با عضویت ۲۸۵ کتابخانه از ۹۲ مؤسسه وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری و با صدها هزار مراجعه اعضا به کتابخانه‌ها و امانت نزدیک به ۱۴۰ هزار کتاب به بیش از ۴۶ هزار عضو هیئت علمی و دانشجوی تحصیلات تکمیلی در بهمن ۱۳۹۹ پایان یافته است.

طرح امین

«طرح امین: امانت بین کتابخانه‌ها» پس از هفت دوره، با عضویت بیشینه ۴۳۹ کتابخانه (در دور ششم) و امانت ۱۱۷۰ کتاب و ارائه ۲۷۰۰ تصویر مقاله پایان یافته است.

ایرانداک برای پیشبرد توسعه خدمات کتابخانه‌ها سامانه‌های گوناگونی را فراهم آورده است. برخی از این سامانه‌ها بر پایه آیین‌نامه «ثبت و اشاعه پیشنهادها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی و صیانت از حقوق پدیدآوران در آنها» و قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» و برخی نیز برای آموزش و توانمندسازی پژوهشگران درست شده‌اند.

دروازه اطلاعات علمی، پژوهشی و فناورانه ایران (در)

دروازه اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناورانه ایران برای اشاعه هر چه بیشتر این گونه اطلاعات و پیشبرد خدمات اطلاع‌رسانی به پژوهشگران با کمک به دسترسی آسان‌تر به منابع اطلاعات در وب راه‌اندازی شده است. دروازه‌های اطلاعات جایی هستند که در آن‌ها منابع اینترنتی بر پایه کیفیت و محتوا گزینش، فهرست‌نویسی، و رده‌بندی می‌شوند و از این رو، بسیار گسترده‌تر از فهرستی از پیوندهای اینترنتی هستند. دروازه‌های اطلاعات، خدمات اطلاع‌رسانی را در چارچوب شمار بسیاری از پیوندهای اینترنتی به پایگاه‌های وب کنترل کیفیت شده به کاربران ارائه می‌کنند. در دروازه‌های اطلاعات، این کارشناسان هستند که گزینش منابع، شرح محتوا، رده‌بندی، و تولید فراداده را انجام می‌دهند تا کاربران بتوانند با سرعت به اطلاعات با کیفیت مبتنی بر وب دست یابند.

هم‌اکنون شمار بسیاری از پایگاه‌های داده ایرانی در وب هستند که پراکندگی و نبود درگاهی یکتا برای شناسایی آنها، کار پژوهشگران را در جست‌وجوی اطلاعات دشوار ساخته است. دروازه اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناورانه از یک سو دست‌یابی پژوهشگران را به پایگاه‌های داده آسان می‌کند و از سوی دیگر به سیاست‌گذاران علم و فناوری نمایی فراگیر از وضعیت این پایگاه‌ها نشان می‌دهد. دروازه اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناورانه پیوند به پایگاه‌های داده گوناگون را با مدارکی مانند پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها، مجله‌ها، گزارش طرح‌های پژوهشی، کتابخانه‌های دانشگاهی، و همایش‌ها در رشته‌های اصلی و فرعی فراهم می‌سازد.

این دروازه، پایگاه‌های داده در وب را بر پایه نیاز کاربران در چارچوب‌ها و موضوع‌های کاربردی، با بهبود شیوه ارائه و کیفیت خدمات و همچنین با افزایش دسترس‌پذیری و استفاده‌پذیری به عنوان درگاهی ارزشمند برای استادان، دانشجویان، و پژوهشگران بازنمایی می‌کند.

سامانه ملی ثبت پایان‌نامه، رساله، و پیشنهاد

هر چند سامانه ملی ثبت پایان‌نامه، رساله، و پیشنهاد از سال ۱۳۸۶ و بر پایه بخش‌نامه وزارت عتف (شماره ۴۳۸۹/۱۲۲۳۸ تاریخ ۱۳۸۶/۸/۲۰) به‌راه افتاد، ولی این سامانه در آبان ۱۳۹۵ برای پشتیبانی از آیین‌نامه پیش‌گفته در نشانی sabt.irandoc.ac.ir درست شد. دانشجویان پس از تصویب پیشنهاد خود، به این سامانه مراجعه و اطلاعات پیشنهاد خود را ثبت و شناسه ره‌گیری دریافت می‌کنند. «پارسا»ها نیز پس از ثبت و بارگذاری فایل تمام‌متن و تأیید ایرانداک، آماده پذیرش دانشگاه می‌شوند. دریافت شناسه ره‌گیری به‌منزله بارگذاری پایان‌نامه یا رساله در سامانه است. سپس دانشگاه وارد سامانه می‌شود و اطلاعات دانشجو را بررسی و اگر تأیید کند، در سامانه ثبت می‌شود. اطلاعات ثبت شده در این سامانه، برای همانندجویی به‌کار می‌روند و در دسترس همگان نیز گذارده می‌شوند. این سامانه برای ثبت یکی از مهم‌ترین منابع مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی برای استفاده کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی اهمیت دارد. گردآوری و ثبت یک‌جای پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در یک پایگاه برای کتابخانه‌ها این اهمیت را دارد که کاربران به‌جای جستجو در سامانه‌های گوناگون کتابخانه‌ای، از یک پایگاه برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود استفاده می‌کنند. همچنین، امکان همانندجویی یک اثر با سایر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها امکان‌پذیر خواهد بود.

پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)

پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)، دستاورد کاربرد فناوری اطلاعات در خدمات مدیریت اطلاعات علم و فناوری در ایران است. پیشینه این بخش از خدمات ایرانداک به دهه چهل خورشیدی بازمی‌گردد که کارگردآوری، سازمان‌دهی، و اشاعه اسناد علمی و فناوری در مرکز اسناد علمی آغاز شد.

بیشترین داده‌های روزآمد گنج از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و پیشنهادها، آ‌هاست، ولی قلمرو آن گسترده است و طرح‌های پژوهشی، گزارش‌های دولتی، و مقاله‌های علمی را نیز در بر دارد. کار پایگاه اطلاعات علمی ایران، نخستین بار در سال ۱۳۷۰ در رایانه‌های «مین فریم» و محیط نرم‌افزار «سی‌دی‌اس‌آی‌اس‌آی‌اس» شروع شد. در سال ۱۳۷۳ این پایگاه با فناوری «دایال‌آپ» در شبکه‌ای با نام «صبا» از دور در دسترس کاربران قرار گرفت. سال ۱۳۷۸ بود که اینترنت به ایرانداک وارد شد و دسترسی به گنج نیز در نشانی ganj.irandoc.ac.ir در وب فراهم شد.

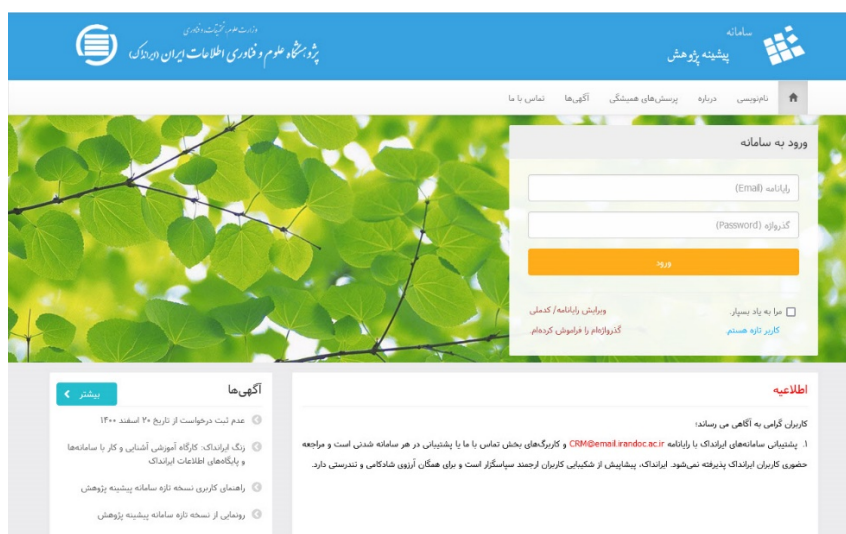
آخرین ویرایش گنج در آذر ۱۳۹۵ رونمایی گردید. این پایگاه با صدها هزار پیشینه از بزرگ‌ترین گنجینه‌های علمی کشور و هم‌اکنون مرجع بسیاری از پژوهشگران ایران و جهان است. روزانه بیش از ده هزار کاربر، ده‌ها هزار جست‌وجو در آن انجام می‌دهند.

این سامانه بنیان سامانه‌های دیگری در ایرانداک همچون سامانه همانندجو، سامانه پیشینه پژوهش، و برخی از داشبوردهای رصدخانه پژوهش و فناوری نیز هست. با تحلیل اطلاعات گردآوری شده در این سامانه می‌توان شناختی مناسب از وضعیت فعالیت علمی و پژوهشی دانشجویان، اعضای هیئت علمی مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی و پژوهشگران به‌دست آورد.

سامانه پیشینه پژوهش

در پاسخ به خواست جامعه علمی کشور برای هدفمندسازی و افزایش کارایی و اثربخشی پژوهش‌ها، ایرانداک سامانه پیشینه پژوهش را با پشتوانه در حال افزایش صدها هزار «پارسا» از آبان ۱۳۹۳ راه‌اندازی کرده و در نشانی pishineh.irandoc.ac.ir در اختیار همه پژوهشگران کشور قرار داده است. راه‌اندازی سامانه پیشینه پژوهش، گامی در کمک به پیشبرد پژوهش و گسترش علم و فناوری با آگاهی از پژوهش‌های انجام شده و زمینه‌سازی برای پیش‌گیری از دوباره‌کاری در پژوهش است. در این سامانه، با دریافت عنوان و کلیدواژه‌های پژوهش از کاربر، با جست‌وجوی کارشناسان آموزش‌دیده در پایگاه اطلاعات گنج، اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های انجام شده به آگاهی کاربر می‌رسد. کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی می‌توانند برای بخشی از کار پژوهشی خود که بررسی پیشینه‌های موجود است از این سامانه استفاده کنند.

برای اجرای سیاست‌های کلی علم و فناوری و در پاسخ به خواست جامعه علمی کشور برای گسترش توسعه خدمات کتابخانه‌ها و پشتیبانی از مالکیت فکری و معنوی و همچنین پیش‌گیری از بدرفتاری‌های علمی، به‌ویژه سایه‌نویسی و دستبرد علمی در نگارش پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، ایراندک سامانه «همانندجو» را در نشانی tik.irandoc.ac.ir با پشتوانه تمام‌متن و فراینده ۳۰۰ هزار «پارسا» از ۲۰ آذر ۱۳۹۵ راه‌اندازی کرد. همانندجویی در نوشتار پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، گامی در کمک به نگه‌داشت حقوق پدیدآوران و گسترش علم و فناوری و زمینه‌سازی برای دسترسی آزاد همگان به اطلاعات است. استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها نیز جزو کاربران اصلی کتابخانه‌ها در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی محسوب می‌شوند. با استفاده از این سامانه استادان و اعضای هیئت علمی، می‌توانند اعتبار کار پژوهشی دانشجویان را بررسی و میزان مشابهت پایان‌نامه یا رساله دانشجویان را با سایر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها با این سامانه ارزیابی کنند. بر اساس قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» مصوب مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۶، تمامی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی کشور موظف هستند که پیشنهادها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی خود را که فاقد طبقه‌بندی محرمانه هستند از طریق سامانه ایراندک همانندجویی کنند.

The screenshot shows the Samaneh Hamandjo website. At the top, there is a green header with the logo and navigation links. Below the header, there is a banner for the 'Shi'oh Namay-e Iran' project. The main content area is divided into two columns. The left column is titled 'Samaneh Hamandjo' and contains a login form with fields for Email and Password, and a 'ورود' (Login) button. The right column is titled 'چگونه از سامانه همانندجو استفاده کنیم' (How to use Samaneh Hamandjo) and contains text explaining the purpose of the system and providing instructions for users.

پژوهش کار: راهنمای پژوهش و پژوهشگران

سامانه «پژوهش کار: راهنمای پژوهش و پژوهشگران» با چشم‌انداز توانمندسازی و توان‌افزایی پژوهشی همه کسانی درست شده است که کارشان پژوهش یا راهنمایی، داوری، و تجاری‌سازی پژوهش است. پایین بودن کیفیت برخی پژوهش‌ها و رشد افسار گسیخته پژوهش‌های رفع تکلیفی و بداخلاقی‌های پژوهشی، ایراندک را بر آن داشت که یک سامانه آموزشی و اطلاعاتی برای پژوهش و

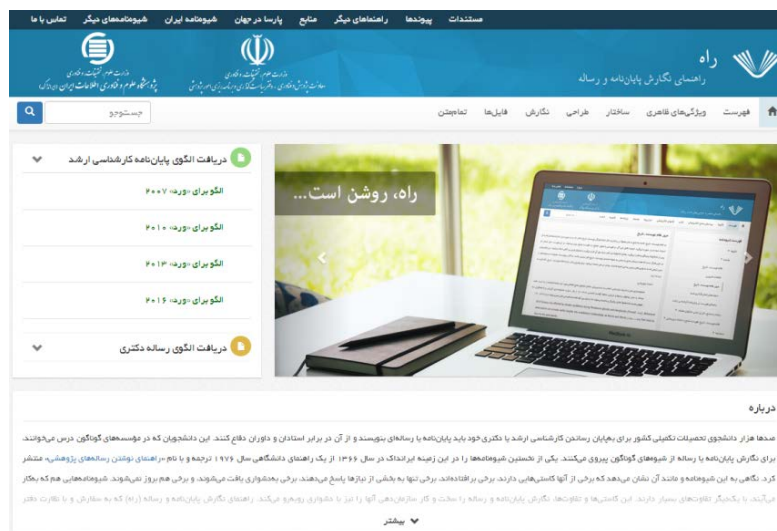
پژوهشگران راه اندازی کند. آموزه‌های این سامانه در سه بخش طراحی، اجرا، و ارائه پژوهش هستند و برای یادگیری بیشتر و بهتر، نمونه‌ها و منابع سودمندی نیز در پایان هر سرنویس آمده‌اند. این سامانه در نشانی research.irandoc.ac.ir در دسترس همگان است از ویژگی‌های این سامانه، امکان روزآوری آن بر پایه دستاوردهای نوین و همچنین با مشارکت کاربران است. یکی از وظایف کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، آموزش کاربران و دانشجویان است. کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی با استفاده از این سامانه می‌توانند شیوه انجام پژوهش را در این سامانه آموزش ببینند.

راهنمای نگارش پایان‌نامه و رساله (راه)

صدها هزار دانشجوی تحصیلات تکمیلی کشور برای به پایان رساندن کارشناسی ارشد یا دکتری خود باید پایان‌نامه یا رساله‌ای بنویسند و از آن در برابر استادان و داوران دفاع کنند. این دانشجویان که در مؤسسه‌های گوناگون درس می‌خوانند، برای نگارش پایان‌نامه یا رساله از شیوه‌های گوناگون پیروی می‌کنند. برخی از این شیوه‌نامه‌ها کاستی‌هایی دارند، برخی برافتاده‌اند، برخی تنها به بخشی از نیازها پاسخ می‌دهند، برخی به دشواری یافت می‌شوند، و برخی هم بروز نمی‌شوند. شیوه‌نامه‌هایی هم که به کار می‌آیند، با یک‌دیگر تفاوت‌های بسیار دارند. این کاستی‌ها و تفاوت‌ها، نگارش پایان‌نامه و رساله را سخت و کار سازمان‌دهی آنها را نیز با دشواری روبه‌رو می‌کند. پایگاه وب راهنمای نگارش پایان‌نامه و رساله (راه) یک شیوه یک‌سان، جامع، و بروز در دسترس همه دانشجویان تحصیلات تکمیلی کشور می‌گذارد که با پیروی از آن، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های یک‌دستی نوشته شوند. افزون بر راهنمای نگارش، «تمپلت» نسخه‌های گوناگون واژه‌پرداز «ورد» در دسترس گذاشته شده است که دانشجویان بتوانند با

دریافت آنها کار نگارش را آسان‌تر انجام دهند. در کنار این‌ها، منابع و پیوندهای بسیاری نیز که در نگارش پایان‌نامه و رساله کاربرد دارند، در این پایگاه آمده‌اند. این پایگاه در نشانی rah.irandoc.ac.ir در دسترس همگان است. در بیشتر کشورها، کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، شیوه نگارش پایان‌نامه و رساله را از کتابخانه‌ها آموزش می‌بینند. با استفاده از این سامانه، کاربران این کتابخانه‌ها می‌توانند با شیوه‌ای یکدست و استاندارد، پایان‌نامه و رساله خود را بنویسند.

شیوه‌نامه ایران (راهنمای استناد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی)

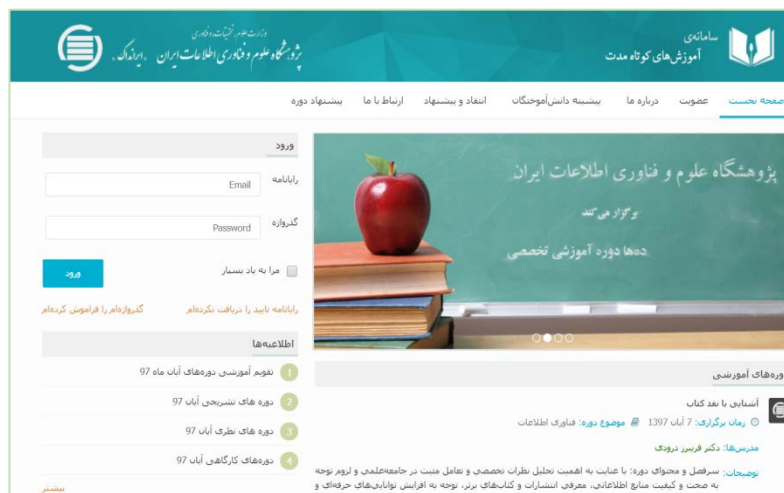
پدیدآور هر اثر علمی، کار خود را بر دو ستون استوار می‌دارد؛ یا بر پایه‌اندیشه‌ها و یافته‌های خود سخن می‌گوید یا از گفته‌ها و نوشته‌های دیگران بهره می‌برد. با چنین رویکردی، روش‌های گوناگونی برای استناد یا ارجاع به منابع پدید آمده‌اند. این روش‌ها اندک‌اندک ساخت یافته‌اند و در شیوه‌نامه‌هایی با نظام‌های استنادی گوناگون به انتشار درآمده‌اند. گوناگونی در این الگوها، تحلیل استنادی را هم دشوار می‌سازد. از این‌رو، داشتن شیوه‌نامه‌ای فراگیر بر پایه روش‌های پذیرفته شده گریزناپذیر می‌نماید که راهنمای استناد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی برای پدیدآوران فارسی‌زبان باشد. شیوه‌نامه ایران (راهنمای استناد به منابع اطلاعات فارسی و انگلیسی) بر پایه شیوه‌نامه شیکاگو با پیشینه‌ای بیش از یکصد سال، تدوین شده است. این شیوه‌نامه روش استنادی نویسنده - تاریخ و الگوهای پایه آن را می‌شناساند که روشی فراگیر و آسان است. افزون بر این، چگونگی استناد به منابع گوناگون چاپی و الکترونیکی و نمونه‌های آن را نشان می‌دهد. در اینجا افزون بر تمام متن شیوه‌نامه، خلاصه‌ای از آن نیز هست که ناشران و نشریه‌های علمی می‌توانند برای راهنمایی پدیدآوران به کار برند. در بیشتر کشورها، کتابخانه‌های دانشگاهی وظیفه آموزش شیوه استناد دادن به آثار را برعهده دارند. در این سامانه، آموزش شیوه استناد

به آثار در انواع گوناگون روش‌ها با جزئیات کامل آمده است.

سامانه آموزش‌های کوتاه‌مدت

آموزش‌های کوتاه‌مدت کاربردی و تخصصی یک از مأموریت‌های کلیدی ایرانداک است. این سامانه برای پیوند بهتر با دانش‌پذیران و آسان‌سازی فرایندهای آموزش راه‌اندازی شده و اطلاعات دوره‌های آموزش (نظری و کارگاهی) و آگهی‌ها و فراخوان‌های آنها را به آگاهی کاربران می‌رساند. دانش‌پذیران می‌توانند با نام‌نویسی در هر یک از دوره‌ها و پرداخت برخط هزینه دوره در آنها شرکت و تأییدیه گواهینامه آموزشی خود را از این سامانه دریافت نمایند. پیوند آموزش‌های مجازی ایرانداک نیز در این سامانه است و دانش‌پذیران می‌توانند در آنها نام‌نویسی و در کلاس‌های برخط شرکت کنند. در بیشتر کشورها، آموزش کاربران در کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی انجام می‌شود و سهم مهمی از آموزش‌هایی که در این سامانه ارائه می‌شود به کاربران این کتابخانه‌ها اختصاص دارد.

پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)

پایگاه وب «شاخص» تلاش دارد دسترسی، گزینش و کاربرد شاخص‌های جهانی برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران فراهم سازد. بنابراین این پایگاه، با دسترسی به این شاخص‌ها از یک درگاه واحد با توان سازمان‌دهی و جست‌وجوی برخط در میان آن‌ها می‌تواند کار کاربران را آسان سازد. این پایگاه وبی، با ارائه منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)، تصویری کلی از سازمان‌های ملی و جهانی ارائه می‌کند که در آن شاخص‌های ارزیابی طبقه‌بندی موضوعی آن‌ها و منابع کلیدی اطلاعات آمده است. این پایگاه وب، منابع اطلاعات داخلی شاخص‌ها را مانند کتاب، مقاله، پایان‌نامه، رساله، گزارش دولتی، سند ملی، و طرح‌های پژوهشی معرفی می‌کند. معاونان پژوهشی و آموزشی در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی جزو یکی از گروه‌های کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی محسوب می‌شوند. این گروه وظیفه دارند با رویکردهای علم‌سنجی، وضعیت علمی مؤسسه‌ها را پایش و ارزیابی کنند. دسترسی همگانی به شاخص وجود ندارد.

پایگاه وب جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)

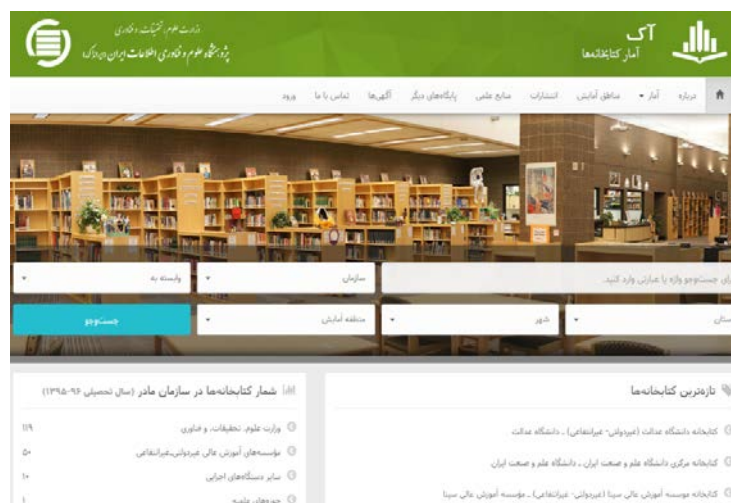
نما، قانونی برای گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است و امتیاز و رتبه ایران را در ابعاد گوناگون آنها در هفت گروه جایگاه پژوهشگران؛ جایگاه نشریه‌های علمی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های موضوعی رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی وبگاه‌ها؛ جایگاه ایران در نمایه‌های استنادی؛ و جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های علم، فناوری، و نوآوری گزارش می‌کند. در این پایگاه وب مدیران، سیاست‌گذاران، و پژوهشگران می‌توانند به گزارش نزدیک به ۹۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و پژوهش بهره‌برند. کاربران این پایگاه نیز

همچون پایگاه وب شاخص، معاونان پژوهشی و آموزشی در مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی هستند و می‌توانند وضعیت علمی مؤسسه‌ها را پایش و ارزیابی کنند.

سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک)

سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) برای گردآوری و گزارش آمار کتابخانه‌ها راه‌اندازی شده است. این سامانه آمار و اطلاعاتی را از کتابخانه‌ها به کاربران ارائه می‌کند که بر پایه آن بتوانند از خدمات کتابخانه‌ها بهره‌برداری بهتری کنند. کاربران می‌توانند با جست‌وجوی کتابخانه‌ها بر پایه فیلدهای گوناگون و همچنین فیلترهای چندگانه به اطلاعات آنها دست یابند و برای مراجعه به هر یک از آنها تصمیم بگیرند. آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی در این سامانه می‌تواند برای سیاست‌گذاران در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) و برای تصمیم‌گیری‌های مدیریتی استفاده شود. پایش و نظارت بر وضعیت این کتابخانه‌ها نیز می‌تواند از جمله هدف‌های طراحی این سامانه در نظر گرفته شود.

پایگاه وب دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (۱۵)

«پایگاه وب دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (۱۵)» آمار انتشارات ایران در زمینه‌های علوم پایه، فنی مهندسی، علوم انسانی، پزشکی، کشاورزی و دامپزشکی، و هنر در این نمایه‌نامه‌ها با ویژگی‌های گوناگون نشان می‌دهد. «دانش ایران» پایگاهی است که افزون بر ارائه آخرین نسخه الکترونیکی اطلاعات، به کاربران در جست‌وجو و یافتن اطلاعات در بخش‌های زیر کمک می‌کند:

۱) انتشارات علمی در گروه‌های تحصیلی؛

۲) مشارکت علمی کشورها در جهان؛

۳) شاخص‌های پایه و انتشارات علمی؛

۴) نقش دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در انتشارات علمی؛

و ۵) آمار مقایسه‌ای. از داده‌های این پایگاه برای بخش‌های گوناگونی در کتابخانه‌های دانشگاهی

و پژوهشی استفاده می‌شود که بخش علم‌سنجی یکی از مهم‌ترین این بخش‌هاست.

دانش ایران
پژوهش، علم و فناوری اطلاعات ایران

دانشگاه | انتشارات | درباره | پشتیبانی

تأثیر انتشارات علمی
انتشارات علمی زمانی ارزشمند هستند که بر روندهای علمی، اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی آنها تأثیر گذارند. این بخش تأثیر انتشارات علمی ایران را در بر دارد.

نسبت انتشارات به شاخص‌ها
مقایسه انتشارات علمی با دیگر شاخص‌های جمعیت‌شناختی و اقتصادی در این بخش، دید روشنی‌تری از پهنای علمی به دست می‌دهد.

مشارکت علمی ایران
ایران و کشورهای دیگر می‌توانند در روندهای علمی از دیگران پیشی گیرند. نقش ایران را در انتشار آثار علمی در برابر دیگران در این بخش ببینید.

مشارکت علمی مؤسسه‌ها
مؤسسه‌ها گزیده‌ترین واحدهای انتشار یافته‌های علمی در نمایه‌نامه‌های جهانی هستند. این بخش تأثیر هر یک از مؤسسه‌های ایرانی را در انتشار آثار علمی در بر دارد.

آمار انتشارات علمی
انتشارات علمی همه نوشته‌هایی هستند که در پایگاه‌های «دانش» و «اسکوپس» نمایه می‌شوند. گروه، زبان، حوزه موضوعی و نشریه از مشخصات این بخش هستند.

درباره
نگاه آماری به شمار و چگونگی انتشارات علمی در نمایه‌نامه‌های استنادی جهانی می‌تواند راهنمای سیاست‌گذاران ایرانی برای رهبری جریان علم، تخصص منابع، و برنامه‌ریزی کلان باشد. ایران‌داک از سال‌ها پیش، برای پاسخگویی به این نیاز «دانش ایران» مشارکت علمی ایرانیان در دانش جهان» را طراحی و تاکنون چندین ویرایش آن را منتشر کرده است. نخستین ویرایش «دانش ایران» در سال ۱۳۸۱ چاپ شد. از آن زمان، ایران‌داک گزارش‌های تحلیلی بیشتر و سندهای پژوهشی را به «دانش ایران» افزوده است تا در سیاست‌گذاری علم، فناوری و نوآوری کارآمدتر باشد. بهبودهای همیشگی در «دانش ایران»، اینک آن را بالنده کرده و به جایگاه نخستین در بازتابی و تحلیل داده نمایه‌های استنادی جهانی در ایران رسانده است.

بیشتر

پژوهش

یکی از رویکردهای کلیدی ایرانداک در بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، انجام طرح‌های پژوهشی گوناگون در بازه‌های زمانی مختلف و از زمان تشکیل ایرانداک تاکنون بوده است. مشخصات طرح‌های پژوهشی انجام‌شده یا در حال انجام ایرانداک در این زمینه می‌تواند جایگاه این سازمان را در بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی نشان دهد.

گروه پژوهشی و اعضای هیئت علمی

در حال حاضر گروه پژوهشی «علم‌سنجی و تحلیل اطلاعات» پژوهشکده «علوم اطلاعات» ایرانداک با داشتن چهار عضو هیئت علمی پژوهش‌های مرتبط با بهبود و گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی را انجام می‌دهد.

دکتر فریبرز درودی

دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر رویا پورنقی

دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

مهری صدیقی
دانش‌آموخته کارشناسی ارشد زمین‌شناسی
از دانشگاه شهید بهشتی تهران
پژوهشکده علوم اطلاعات

دکتر رضا رجبلی بگلو
دانش‌آموخته دکتری تخصصی علم اطلاعات و دانش‌شناسی
از دانشگاه فردوسی مشهد
پژوهشکده علوم اطلاعات

طرح‌های پژوهشی

طراحی و پیاده‌سازی افزونه پیش‌بینی جایگاه دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی، و فناوری در نظام‌های فراگیر و موضوعی رتبه‌بندی جهانی و پیشنهاد راهکار برای سامانه جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)

سامانه جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما) که توسط پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران پیاده‌سازی شده است گزارشی از دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی داخل کشور را بر اساس شاخص‌های کلیدی جهانی ارائه می‌کند. گزارش‌های ارائه شده توسط نما تنها جنبه توصیفی دارند و تحلیلی بر روی داده‌های رتبه‌بندی دانشگاه‌ها ارائه نمی‌دهند. هدف از این پژوهش، طراحی و پیاده‌سازی افزونه‌ای برای سامانه نما جهت پیش‌بینی جایگاه دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی داخل کشور در آینده است. این افزونه بر اساس نتایج شاخص‌های رتبه‌بندی گذشته، جایگاه دانشگاه‌ها و موسسه‌های

آموزش عالی داخل کشور را پیش‌بینی می‌نماید. نتایج این پیش‌بینی‌ها می‌تواند وضعیت دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی را در آینده گزارش دهد و تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران را در جهت ارائه استراتژی‌های بهینه هدایت نماید. نتایج این پیاده‌سازی می‌تواند تحلیلی مناسب بر داده‌های سامانه نما برای تصمیم‌گیری‌های آینده ارائه دهد.

سایه‌نویسی متون دانشگاهی از منظر حقوق مالکیت فکری و نقش ایرانداک در ارتباط با آن

در این پژوهش، در کنار بررسی مفهوم عرفی و حقوقی سایه‌نویسی به این موضوع پرداخته شده که آیا یک نفر می‌تواند برای ایجاد یک اثر به خدمت گرفته شود؛ آن‌هم با این هدف که اثر او متعلق به کسی باشد که حق‌الزحمه یا اجرت می‌پردازد، به گونه‌ای که شخص اخیر، مالک حقوق مادی و معنوی اثر باشد. روش این پژوهش، اسنادی و عمدتاً مبتنی بر رجوع به اسناد قانونی و حقوقی است. با توجه به پرسش‌ها و فرض‌های مذکور پژوهشگر کوشیده تا به این اهداف دست یابد: تبیین ماهیت سایه‌نویسی به لحاظ حقوقی؛ معرفی قوانین و مقررات جهانی و داخلی راجع به مالکیت فکری در ارتباط با سایه‌نویسی؛ تطبیق قوانین و مقررات با ماهیت تبیین شده سایه‌نویسی؛ تعیین این که آیا سایه‌نویسی با اصول حقوق مالکیت فکری سازگار است یا نه؛ تبیین نقشی که ایرانداک در ارتباط با سایه‌نویسی در ایران دارد یا می‌تواند داشته باشد.

شناسایی نیازمندی‌های طراحی داشبورد سازمانی برای پایش عملکرد پژوهشی مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی ایران در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)

این پژوهش با هدف شناسایی نیازمندی‌های طراحی داشبورد سازمانی در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) انجام شد. برای دستیابی به این هدف، نخست نوشته‌های علمی و حرفه‌ای مرتبط با موضوع پژوهش مطالعه و داشبوردهای سازمانی مشابه در ایران و جهان بررسی شده‌اند و سپس، با کلیدی‌ترین کنشگران در این زمینه (همانند پژوهشگران، سیاست‌گذاران، معاونان پژوهشی، و روسای کتابخانه‌های مرکزی) مصاحبه‌هایی ترتیب داده شد و دیدگاه‌های آنها به شکلی نظام‌مند تحلیل و کدگذاری شدند. سرانجام، در یک گروه کانونی، شاخص‌ها و سنجه‌های به دست آمده اعتباریابی و نهایی شدند. یافته‌های پژوهش نشان دادند که شاخص‌های مورد توجه اعضای پنل برای پایش عملکرد در هشت دسته فراگیر مورد تأیید اعضا قرار گرفت. بر پایه دیدگاه اعضای پنل، همه شاخص‌ها و سنجه‌ها به جز شاخص اخلاق‌مداری و سنجه

درصد همانندی (همانندجویی) در سطح عمومی می‌توانند در دسترس باشند. در شاخص اخلاق‌مداری، سنجه درصد همانندی (همانندجویی) از دیدگاه اعضای پنل به این دلیل که جنبه عمومی آن اهمیت ندارد، گزارش‌های آن لازم است در سطوح بالاتر دسترس‌پذیر باشد. نتایج این پژوهش می‌تواند به کار طراحان و سیاست‌گذاران پایگاه اطلاعات علمی ایران «گنج» و همچنین مدیران واسپارگاه‌های سازمانی در موسسه‌های آموزشی و پژوهشی گوناگون آید.

بررسی میزان دانش و استفاده کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی وابسته به وزارت عتف و بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی شهر تهران از دگرسنجی

هدف این پژوهش آگاهی از میزان آمادگی این کتابخانه‌ها برای ارائه این خدمات تازه است. در این راستا، برای دستیابی به اهداف پژوهش از روش پیمایشی بهره‌برداری شده است. جامعه آماری این پژوهش کتابداران شاغل در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های وزارت عتف و بهداشت شهر تهران (شامل ۱۰۵ نفر) بود. اطلاعات لازم با یک پرسشنامه محقق‌ساخته، دربردارنده سه بخش و ۲۰ گویه گردآوری شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که دانش و استفاده کتابداران برای پاسخگویی به درخواست کاربران کافی نیست و آمادگی این نهادها برای خدمت‌رسانی در زمینه دگرسنجه‌ها پایین است. همچنین، هیچ تفاوت معناداری میان دانش و استفاده کتابداران دو وزارت از ابزارهای دگرسنجی نیست. افزون بر این، بیش‌تر کتابداران نیازمند کارگاهی آموزشی برای یادگیری استفاده از سنجه‌های دگرسنجی هستند یافته‌های این پژوهش می‌تواند زنگ خطری برای کتابخانه‌های دانشگاهی باشد تا سریع‌تر در زمینه کسب آگاهی و مهارت‌آموزی ابزارها و روش‌های تازه اقدام کنند.

طرح‌ریزی فرایند برگزاری همایش سالانه مدیران کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت عتف

هدف این پژوهش برنامه‌ریزی برای برگزاری همایش سالانه مدیران کتابخانه‌های وابسته به آموزش عالی است. روش پژوهش پیمایشی و توصیفی است. جامعه آماری مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی وابسته به وزارت عتف هستند. در ۲۲ استان و ۲۷ دانشگاه سنجش صورت گرفت. روش رسیدن به فرایند برگزاری همایش از طریق اعمال دیدگاه مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی است. یافته‌ها نشان داد که تدوین فرایند برگزاری همایش بهتر است با ایجاد دبیرخانه دائمی همراه باشد. بخش‌های متعدد مانند تدارکات، تبلیغات، انتشارات، تشریفات، روابط عمومی، دیداری و شنیداری، طراحی و امور سایت در همایش وجود داشته

باشد. شرایط تعیین موضوع همایش، انتخاب رئیس و دبیرهای همایش، وظایف کمیته علمی، دبیر علمی، دبیر اجرایی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، فرایندهای همکاری و ویژگی‌های نرم‌افزار همایش، آگاهی‌رسانی، تبلیغات و نحوه برگزاری همایش مورد بحث و تحلیل قرار گرفت. همکاری میان کتابخانه‌ها نقش مهمی در برگزاری همایش دارد. نتایج پژوهش در قالب یک برنامه مدون و منظم با فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت همایش تدوین شد. این فرایند به صورت قدم به قدم و شکل گرفته و از مرحله تصویب و ایجاد هیئت رئیسه و ساختار اصلی همایش تا فرایندهای اجرایی، تخصصی و کاربردی به شکل مدون و منظم معرفی شده است.

واکاوی مؤلفه‌های مورد نیاز، دشواری‌ها و چالش‌های ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت عتف

این پژوهش با هدف شناسایی و استخراج مؤلفه‌های مورد نیاز، چالش‌ها و دشواری‌های پیش روی ایرانداک برای بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) و همچنین، راهکارهای غلبه بر این چالش‌ها و دشواری‌ها انجام شد. با بررسی پژوهش‌های داخلی، مهمترین دغدغه‌ها و مسائلی که کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی در ایران با آن‌ها روبرو هستند شناسایی شد. همچنین با بررسی پژوهش‌های خارجی، تشکیل شبکه کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی به عنوان مهم‌ترین راهکار برای بهبود و گسترش فعالیت این کتابخانه‌ها در فعالیتهای ملی و بین‌المللی به دست آمد. نتایج نشان داد احیا، تثبیت و تقویت جایگاه کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری؛ تقویت وظایف حاکمیتی ایرانداک در وزارت عتف (در ارتباط با کتابخانه‌ها)؛ تشکیل مجمع و یا شبکه کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ گسترش و بهبود ارتباط ایرانداک با کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ تدوین نگاشت نهادی میان سازمان‌های همکار در حوزه کتابخانه‌ها، اطلاعات و منابع اطلاعاتی؛ روزآمدی سیاست‌ها و اساس‌نامه ایرانداک در ارتباط با کتابخانه‌ها؛ استفاده از ظرفیت‌ها و رویکردهای انجمن‌های علمی؛ تکمیل آمار و اطلاعات کتابخانه‌ها؛ تدوین و توسعه استاندارد کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ پایش، نظارت و ارزیابی فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی؛ تدوین نظام جامع نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای؛ توسعه حرفه‌ای مستمر حرفه‌مندان؛ و آینده‌پژوهی و آینده‌نگری کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی جزو مهم‌ترین راهکارهای عملیاتی و اجرایی برای بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت عتف هستند. همچنین، مدل مفهومی نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت این

کتابخانه‌ها نیز ترسیم شد.

طراحی و ساخت سیستم تحت وب ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی با استفاده از مدل لایب کوآل

در مرحله نخست این پژوهش با الهام از پرسشنامه استاندارد لایب کوآل، از انجمن کتابخانه‌های پژوهشی، به تعیین نیازمندی‌های سامانه پرداخته و سپس با استفاده از دو روش استاندارد ترجمه وارون و رویکرد کمیته، نسبت به ترجمه و اعتبارسنجی پرسشنامه اقدام شد. پایایی پرسشنامه نیز با ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید. در مرحله دوم، جهت نحوه عملکرد سامانه و رفع موانع احتمالی آن نسبت به یک مطالعه آزمایشی در دو کتابخانه دانشگاهی اقدام شد. نتیجه این مرحله تفاوت معنی‌داری را بین خدمات دریافتی و حداکثر سطح خدمات نشان داد.

بازطراحی و روزآوری سامانه عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

طرح غدیر یا عضویت فراگیر کتابخانه‌ها، راهکاری برای ایجاد دسترسی مستقیم استفاده‌کنندگان به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی است و براساس موفقیت و تجربه حاصل از طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو طراحی شده است و به عنوان یک طرح دائمی به اجرا در آمده است. هدف اصلی این طرح ایجاد امکان دسترسی مستقیم و حضوری به منابع کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت عتف برای اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی از طریق یک نظام رسمی و هماهنگ است. این طرح به بازطراحی سامانه عضویت فراگیر کتابخانه‌ها (طرح غدیر) می‌پردازد.

طراحی مدل مفهومی جایگاه و نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری: مروری گسترده

در این پژوهش، فعالیت سازمان‌های بین‌المللی ای‌سی‌آرال، اسکانل، لیبر و سی‌ای‌یوال با فعالیت‌های کنونی ایرانداک مقایسه شد و زمینه انجام فعالیت‌های مرتبط و پذیرش نقش‌های دیگر با ترسیم مدل مفهومی فراهم شد. نتایج پژوهش نشان داده برخی از فعالیت‌هایی که ایرانداک می‌تواند در زمینه این کتابخانه‌ها بپذیرد در توسعه استانداردهای کتابخانه‌های دانشگاه، ایجاد شبکه متخصصان و حرفه‌مندان، توسعه فرایند به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات و دانش، تسهیل دسترسی به محتوای علمی و اطلاعاتی، رهبری و مدیریت تغییر در این کتابخانه‌ها، توسعه بسترهای مدیریت داده‌های پژوهشی، گردآوری اطلاعات و آمار این کتابخانه‌ها،

توسعه همکاری‌های بین کتابخانه‌ای و توسعه آموزش فراگیر متخصصان و حرفه‌مندان در این کتابخانه‌ها به‌دست آمد.

امانت الکترونیکی محتوا در کتابخانه‌های دیجیتالی از دیدگاه ناشران الکترونیک ایران

یافته‌های این پژوهش نشان داد که امانت الکترونیکی نیازمند ابزارها، روش‌ها و مدل‌های کسب و کار متعددی است. ناشران الکترونیکی کشور در زمینه تولید محتوای الکترونیکی همچنان نوپا هستند و تولیدات الکترونیکی معدودی دارند. همچنین ناشران فعال کشور آثار الکترونیکی خود را در اکثر موارد با استفاده از لوح فشرده و با فرمت‌های مانند پی.دی.اف. منتشر می‌کنند. با این وجود در صورت آگاه‌سازی، در اکثر موارد (حدود ۹۰ درصد) موافق بهره‌گیری از آثار الکترونیکی در سرویس امانت الکترونیکی به شرط مراعات کپی‌رایت هستند.

بررسی هزینه-سازگاری نظام‌های اطلاعاتی نامتجانس در یکپارچه‌سازی اطلاعات: پژوهشی در نرم‌افزارهای کتابخانه‌های دیجیتالی ایران

هدف از این پژوهش تعیین هزینه-سازگاری نظام‌های اطلاعاتی نامتجانس در یکپارچه‌سازی اطلاعات کتابخانه‌های دیجیتال ایران است. یافته‌ها نشان از این دارند که بیشترین حجم هزینه‌ها در راستای سازگاری سیستم‌های اطلاعاتی متوجه کتابخانه‌ها و سازمان‌های مادر آنها است. در مرحله بعدی شرکت‌های نرم‌افزاری قرار دارند. علاوه بر این عناصر هزینه‌ای شناسایی شده در سطح فنی عبارت بودند از: ارائه خروجی ابر داده استاندارد، ارائه سرویس‌های وب، پیاده‌سازی تفاهم‌نامه(های) مبادله اطلاعات، و تهیه سیستم سرویس‌دهنده وب. عناصر هزینه‌ای سطح سازمانی شناسایی شده نیز عبارتند از: توجیه مدیران، آموزش کارکنان، و آموزش کاربران. عناصر هزینه‌ای سطح محتوا نیز عبارت بودند از: تهیه منابع اطلاعاتی مورد نیاز، ایجاد فراداده و آماده‌سازی منابع اطلاعاتی، مدیریت منابع اطلاعاتی.

بررسی نقش کتابخانه‌ها در یادگیری الکترونیکی در دانشگاه‌ها

در این گزارش ابتدا مفاهیم کلی یادگیری الکترونیکی، یادگیری الکترونیکی و کتابخانه‌ها، کتابداری از راه دور، و کتابخانه‌های ویژه یادگیری از راه دور بررسی می‌شوند. سپس با بررسی چند برنامه‌ی کتابخانه‌ای ویژه یادگیری الکترونیکی، مدلی از یک کتابخانه‌ی ویژه یادگیری الکترونیکی، و در پایان کتاب‌شناسی و وب‌شناسی آن ارائه می‌شوند.

یافته‌های این پژوهش نشان داد که در بین مراجعان کتابخانه (انجام کارهای پژوهشی) مهم‌ترین انگیزه و هدف جستجوی اطلاعات به شمار می‌رود و از انواع اطلاعات مورد جستجو اطلاعات حوزه علوم انسانی اهمیت بیش‌تری دارد. هم‌چنین اکثر پاسخگویان در جهت دستیابی به اطلاعات مورد نیاز، استفاده هم‌زمان از دو نوع (منابع چاپی و الکترونیکی) را ترجیح می‌دهند. در بین منابع الکترونیکی نیز به ترتیب از شبکه اینترنت و پس از آن (پایگاه‌های اطلاعاتی) بیشتر استفاده می‌شود. به منظور جستجوی اطلاعات از دو روش رسمی و غیر رسمی استفاده می‌کنند. (کمبود وقت کافی) جهت جستجوی اطلاعات (فاصله زیاد از کتابخانه) و (عدم آشنایی با زبان‌های خارجی) به ترتیب از مهم‌ترین عوامل موثر در عدم دسترسی آسان به منابع اطلاعاتی ذکر شده‌اند.

ارزیابی کیفیت طرح غدیر "عضویت فراگیر کتابخانه‌ها"

در این پژوهش طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها) بر مبنای مدل "سروکوال" از دیدگاه اعضا، کتابخانه‌های همکار و کتابخانه‌های غیر همکار، مورد بررسی قرار گرفته است. ارزیابی کیفیت خدمات طرح، پاسخ به نیازهای اطلاعاتی اعضا و لزوم ادامه فعالیت آن از دیدگاه آنها بخش عمده‌ای از پژوهش حاضر را به خود اختصاص داده است. در این پژوهش میزان رضایت کتابخانه‌های همکار و تاثیرات طرح غدیر بر کتابخانه‌ها و میزان آگاهی پاسخ‌گویان از طرح و پاسخ به نیازهای اعضا و همچنین لزوم ادامه‌ی طرح از دیدگاه کتابخانه‌های همکار و غیر همکار طرح نیز مورد بررسی قرار گرفته و داده‌های آماری تحلیل شده است. در خصوص کتابخانه‌های غیر همکار، دلایل عضو نشدن آنان در مرحله‌ی اول اجرای طرح، میزان آشنایی آنها، و میزان تمایل آنان به عضویت در دور جدید مورد بررسی قرار گرفته است.

تأثیر فناوری اطلاعات بر کتابخانه‌ها

به علت وجود چالش‌های گوناگون و علاقه‌پاره‌ای از کاربران، بسیاری از کتابخانه‌ها در آینده‌ای قابل پیش‌بینی در وضعیت ترکیبی (کاربرد هم‌زمان منابع دیجیتال و چاپی) فعالیت خواهند کرد. منابع کتابخانه‌ها از ابعادی است که از این فناوری تاثیر می‌پذیرند که کتابها، مجلات، و دیگر منابع الکترونیکی را شامل می‌گردند. متناسب با این منابع، نیروی انسانی و خدمات خاصی نیز به کار گرفته می‌شوند. کتابداران

کتابخانه‌های جدید باید مهارت‌ها و نقش‌های جدیدی را ایفا کنند که متناسب با نیازهای اطلاعاتی جدید کاربران باشد. در زمینه خدمات جدید، حوزه‌هایی مانند خدمات فراهم‌آوری، سازماندهی، مرجع و امانت منابع الکترونیکی مطرح می‌شوند.

شناسایی و انتخاب مراکز مناسب تحویل مدرک در دنیا

در این پژوهش سعی شده است ده‌سایت مهم دنیا که دارای بیشترین بسامد استنادی در راهنماهای درون خطی و منابع چاپی دارا هستند، شناسایی و مورد بررسی قرار گیرند تا ضمن ارزیابی آنها بر اساس شاخص‌ها و سیاست‌های مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران انتخاب و معرفی شوند. نتایج بدست آمده عبارتند از اینکه بر اساس جامعیت موضوعی مراکز UMI, ISI, Ingenta, Infotrieve, CISTI, BL, Doc eliver در یک سطح قرار گرفته‌اند و هر ده سایت رشته علوم را تحت پوشش قرار می‌دهند. بر اساس تنوع مدرک مراکز DocDeliver, LHL بر اساس تنوع مکانیسم تحویل مدرک، تنوع هزینه پرداختی، تنوع در زمان پاسخگویی BL؛ تنوع مکانیسم درخواست ISI؛ تنوع در امکانات پرداخت Ingenta مناسب‌ترین انتخابها هستند. همچنین بر اساس نوع خاص مدارک مرکز NTIS برای گزارش‌های فنی UMI برای کتابهای کمیاب و پایان‌نامه‌ها جزو مهمترین مراکز قرار دارند.

طراحی الگوی توصیف آماری نیروی انسانی کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت علوم تحقیقات و فناوری

برای انجام این پژوهش، ابتدا پژوهش‌های پیشین بررسی و روشها، معیارها، و پارامترهای آنها برای آمار نیروی انسانی کتابخانه‌ها استخراج شدند. این یافته‌ها در قالب مدل اولیه‌ای متناسب با موضوع پژوهش تلفیق، یکپارچه، اصلاح، و تکمیل شدند. این مدل شامل اقلام مورد نیاز در استانداردهای ایران و استانداردهای معتبر جهانی نیز بود. سپس این مدل با نظرخواهی از متخصصان این حوزه و با استفاده از روش دلفی نهایی شد. در گزارش این پژوهش، راهنمای تدوین و انتشار آمار، و الگوی توصیف آماری نیروی انسانی کتابخانه‌های زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه گردید.

طراحی الگوی توصیف آماری طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

طرح غدیر «عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکار جدیدی است که برای ایجاد دسترسی مستقیم کاربران به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به

افراد غیر عضو» طراحی و از سال ۱۳۸۷ به عنوان یک طرح دائمی اجرا شده است.

انجام طرح ایجاد آرشیو مجازی مطالعات طرح‌ها و نقشه‌های عمرانی کشور (آرشیو چیدر)

پروژه ایجاد آرشیو مجازی مطالعات طرح‌ها و نقشه‌های عمرانی کشور که بیشتر به نام "آرشیو چیدر" خوانده می‌شود، پس از مذاکراتی طولانی در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹ با عقد قراردادی به شماره ۱۸۰۶/۲۱۸۹۰۲ میان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور- مرکز مدارک علمی و انتشارات و مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران رسمیت یافت و آغاز شد. در این گزارش که گزارش مرحله سوم این پروژه محسوب می‌شود، چگونگی انجام این مرحله و همچنین دیگر فعالیت‌های انجام شده برای اطلاع کارفرما ارائه شده‌اند.

ارزیابی طرح غدیر از دیدگاه کاربران

طرح غدیر که از سال ۱۳۷۸ به صورت رسمی توسط وزارت عتف در ایران به اجرا در آمده، از جمله طرح‌های دسترسی مستقیم است که امکان استفاده و امانت متقابل را بصورت رایگان بین ۲۳۴ کتابخانه عضو آن، فراهم می‌سازد. غایت اصلی طرح‌های اشتراک منابع، افزایش کارایی و اثربخشی کتابخانه‌های همکار در کل و در انجام مأموریت اصلی آنها در پاسخ بهتر به نیازهای اطلاعاتی کاربران است. بر این اساس، این پژوهش به ارزیابی این طرح از دیدگاه بهترین ذی‌نفع آن، یعنی کاربران پرداخته است.

بررسی عوامل موثر بر پذیرش فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های دانشکده‌های فنی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران (قابلیت کاربرد: مدل پذیرش فناوری)

این پژوهش، عوامل موثر بر پذیرش فناوری اطلاعات توسط کتابداران کتابخانه‌های دانشکده‌های فنی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران را در چارچوب عوامل سازنده «مدل پذیرش فناوری» بررسی نموده است. عوامل این مدل در این پژوهش، شامل برداشت ذهنی از مفید بودن، برداشت ذهنی از آسانی استفاده، نگرش نسبت به استفاده و تصمیم به استفاده از فناوری اطلاعات به عنوان متغیرهای مستقلی هستند که بر متغیر وابسته استفاده از فناوری اطلاعات تاثیر می‌گذارند. یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد عوامل سازنده «مدل پذیرش فناوری» در این پژوهش نیز در چارچوب مدل به عنوان عوامل تاثیرگذار بر پذیرش فناوری اطلاعات شناسایی شده‌اند.

طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها

گزارش نهایی این طرح در سه جلد و یک پیوست تنظیم گردیده که در جلد اول مفاهیم و روش‌های اشتراک منابع، مدل مفهومی طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها) و آیین‌نامه مادر آن ارائه شده است. جلد دوم گزارش به مستندات نرم‌افزار این طرح اختصاص دارد که در آن، مستندات طراحی نرم‌افزار، راهنمای کاربر، راهنمای فنی و کدهای اصلی نرم‌افزار آمده‌اند. در جلد سوم، گزارش پیاده‌سازی طرح در سطح وزارت فرهنگ و آموزش عالی از مرحله صدور دستورالعمل تا پذیرش تعدادی عضو، ارائه گردیده است. پیوست گزارش نیز به کد اصلی برنامه‌ها اختصاص دارد.

کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی

یکی از پیش‌نیازهای کلیدی در کمک به گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی، آموزش موارد مورد نیاز مدیران، کتابداران، و کاربران اینگونه کتابخانه‌ها است. نیروی انسانی کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی نیازمند روزآمدسازی دانش و مهارت خویش هستند و در کنار آن کاربران این کتابخانه‌ها نیز می‌بایست با خدماتی که توسط کتابخانه‌ها ارائه می‌شود آشنایی کافی داشته باشند. برای نمونه برخی از این خدمات ارائه دسترسی به پایگاه‌های اطلاعات علمی است که کاربران با فراگیری نحوه جستجوی اطلاعات در این پایگاه‌ها می‌توانند بهره بیشتری از این منابع ببرند. از این رو، ایرانداک آموزش‌های گوناگونی را برای گسترش خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی ارائه می‌دهد. این آموزش‌ها تاکنون بارها برگزار شده‌اند که نام آنها در جدول زیر آمده است.

مخاطبان	موضوع کارگاه	عناوین کارگاه
کاربران کتابخانه و کتابداران	مدیریت و تحلیل اطلاعات و نرم افزارهای آن	_ مدیریت اطلاعات و دانش شخصی در پژوهش _ مدیریت اطلاعات و دانش شخصی: کاربرد نرم افزار «OneNote» _ مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «EndNote» _ مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «Zotero» _ مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «Mendeley» _ مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «پژوهیار» _ مدیریت اطلاعات علمی: کاربرد نرم افزار «Citavi» _ تحلیل داده های کیفی: کاربرد نرم افزار «MaxQDA» _ تحلیل داده های کیفی: کاربرد نرم افزار «Atlas.ti» _ تحلیل داده های کیفی: کاربرد نرم افزار «Nvivo» _ کار با داده های کمی: کاربرد نرم افزار «SPSS» _ کاربرد نرم افزار «WORD» در پژوهش _ کاربرد نرم افزار «AMOS» (پایه) _ فراتحلیل (متاآنالیز): کاربرد نرم افزار «CMA2» _ تحلیل داده ها: کاربرد زبان برنامه نویسی «R» _ مدل سازی معادلات ساختاری: کاربرد نرم افزار «LISREL» _ فراتحلیل (متاآنالیز): کاربرد نرم افزار «STATA» _ کاربرد نرم افزار «Eviews»

کاربران کتابخانه و کتابداران	جست‌وجوی تخصصی در وب	_ راهبردهای جست‌وجو در وب _ گوگل ۲: کاربرد گوگل در پژوهش _ نشریه‌های رایگان در وب: شناسایی و کاربرد _ آشنایی با پایگاه‌های اطلاعات علمی _ آشنایی با وب پنهان و نظریه پنهانی اطلاعات در وب _ جست‌وجو و بازیابی پروانه‌های ثبت اختراع (پتنت‌ها) _ جست‌وجوی تخصصی در پایگاه‌های استنادی جهان و تحلیل اطلاعات آنها _ استراتژی‌های بهینه‌سازی و بازیابی در موتورهای جست‌وجو _ پژوهش بدون کاغذ: ابزارهای وب در پژوهش _ جست‌وجوی و بازیابی پیشرفته اطلاعات علمی از پایگاه‌های استنادی بین‌المللی _ پایگاه‌های استنادی: ابزاری بی‌بدیل برای پژوهشگران هزاره سوم
کاربران کتابخانه و کتابداران	سواد اطلاعاتی و پرهیز از دستبرد علمی	_ سواد اطلاعاتی (پایه) _ سواد اطلاعاتی (پیشرفته) _ تفکر نقادانه _ شناخت و راه‌های پرهیز از بدرفتاری و دستبرد علمی _ کپی‌رایت و حقوق مالکیت معنوی _ اخلاق پژوهش: آشنایی با مفاهیم و مبانی

کتابداران و مدیران	کتابخانه و آرشیو دیجیتال	_ دیجیتال سازی منابع اطلاعات _ استانداردهای کتابخانه و آرشیو دیجیتال (پایه) _ استانداردهای کتابخانه و آرشیو دیجیتال (پیشرفته) _ مجموعه سازی در محیط دیجیتال: مفاهیم و کارکردهای نوین _ معیارهای ارزیابی و گزینش نرم افزار کتابخانه دیجیتال _ الگوی مرجع سیستم اطلاعات آرشیو باز (OAIS) _ پرمیس (PERMIS) و کاربردهای آن _ کتابخانه های ابری: رایانش ابری در کتابخانه های دیجیتال _ رایانش ابری: فضاهای ذخیره سازی _ کاربرد نظام معنایی در کتابخانه های دیجیتال _ پیش نیازهای کارکردی پیشینه های کتابشناختی و الگوهای وابسته (FRBR, FRAD, & FRSAD) _ خرید نرم افزار کتابخانه دیجیتالی: تحلیل نیازمندی ها برای نگارش آ.ر.اف.بی. (RFP) _ آشنایی با امکانات گوگل اسکالر و بازیابی انواع منابع اطلاعاتی از طریق آن _ ارزیابی کیفیت خدمات کتابخانه ها
کتابداران و مدیران	سازمان دهی اطلاعات و تدوین اصطلاح نامه و هستان شناسی	_ نمایه سازی کتاب _ نمایه سازی موضوعی _ تدوین و کاربرد اصطلاح نامه _ راهکارها و ترفند های نمایه سازی نشریه های علمی در نمایه نامه استنادی «اسکوپوس» _ وب معنایی: مفهوم و کاربرد هستان شناسی (آنتولوژی) _ ساخت هستان شناسی: کاربرد نرم افزار «Protégé» _ سیستم های هستان شناسی پزشکی: «بیو پرتال» و «هیتاپ»

سخنرانی‌ها و نشست‌ها

ایرانداک در راستای بهبود و گسترش فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی و پژوهشی، در میزگردها و سخنرانی‌های علمی به زمینه‌های گوناگون این حوزه می‌پردازد و کارشناسان و استادان را برای گفت و گوهایی انتقادی در این زمینه گرد می‌آورد و دستاوردهای آنها را در اختیار همگان می‌گذارد.

سخنرانی علمی: سایه‌نویسی از منظر حقوق مالکیت فکری و قوانین و مقررات دانشگاهی

در این سخنرانی، سخنران به بیان مفهوم سایه‌نویسی از منظر حقوقی پرداخته، موازین حاکم بر مالکیت فکری را درباره سایه‌نویسی ارائه می‌کند و با توجه به قوانین و مقررات موجود، توضیح می‌دهد که آیا سایه‌نویسی با نظامات حقوقی در ایران مغایرت دارد یا نه و اگر پاسخ مثبت است چگونه باید با این رفتار برخورد کرد و مانع گسترش آن شد

سخنرانی علمی: طراحی مدل برندسازی کتابخانه‌های دانشگاهی وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری (عتف)

برای برندسازی کتابخانه‌های دانشگاهی، تاکنون مدلی فراگیر که فرایند این کار را به روشنی نشان دهد و ابهام‌های کتابداران، و مدیران را پاسخ دهد، طراحی نشده است. بر این پایه، این رساله ابتدا در پی مفهوم-سازی برند کتابخانه‌های دانشگاهی وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری (عتف) است که با رویکرد کیفی انجام می‌شود و گردآوری داده‌های آن با تحلیل محتوای کیفی نوشتجات و سپس با مصاحبه با متخصصان حوزه بازاریابی در کتابخانه‌هاست. در گام بعد، مدل برندسازی کتابخانه‌های دانشگاهی وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری (عتف) طراحی و ارزیابی خواهد شد. رویکرد این گام آمیخته است و داده‌های بخش کیفی آن با تحلیل محتوای کیفی نوشتجات و سپس از مصاحبه با متخصصان حوزه بازاریابی در کتابخانه‌ها و با روش نظریه داده‌بنیاد به دست خواهد آمد. گردآوری داده‌ها در گام کمی این بخش، با پرسشنامه‌ای خواهد بود که بر پایه گام کیفی پدید می‌آید و در تجزیه و تحلیل آن از آمار توصیفی و استنباطی بهره برده خواهد شد.

سخنرانی علمی: دسترسی آزاد و نشر علمی

در این کنفرانس، دسترسی آزاد به معنی دسترسی رایگان و همگانی به برون دادهای علمی از طریق اینترنت و هر گونه استفاده اعم از خواندن، دانلود کردن، کپی برداری، توزیع، چاپ، جستجو و غیره، همچنین دسترسی به تمام متن منابع در چارچوب مجاز و قانونی یعنی حفظ حق مؤلف از طریق شناسایی صحیح اثر و استناددهی، بدون هر گونه محدودیت مالی، قانونی و فنی در نظر گرفته شده است. رفع موانع دسترسی به برون دادهای علمی در پژوهشها به تسریع فرآیند تحقیقات، غنی سازی آموزش، به اشتراک گذاشتن آموخته های ثروتمندان با فقرا و فقرا با ثروتمندان کمک کرد. با نگاهی به فرآیند شکل گیری دسترسی آزاد اطلاعات، می توان پی برد که کشورهای مختلف، موضع گیری های متفاوتی در مقابل این حوزه اتخاذ کرده اند.

سخنرانی علمی: نمایه‌سازی خودکار داده‌های چندرسانه‌ای

در این سخنرانی توضیحاتی در مورد نمایه‌سازی مستندات متنی ارائه شد. سپس به توضیحاتی در مورد ماهیت داده‌های چند رسانه‌ای پرداخته و نمونه‌هایی از آن بیان شد. در ادامه سخنرانی به صورت کلی در مورد خودکار کردن فرایند نمایه‌سازی چندرسانه‌ای مطالبی ارائه شد؛ و اینکه چطور می‌توان با استفاده از تکنیک‌های یادگیری ماشین این فرایند را به صورت خودکار تبدیل کرد.

سخنرانی علمی: تحلیل اطلاعات پژوهش‌ها در ابزار سایول

سایول یک پایگاه استادی تجزیه و تحلیل عملکرد پژوهشی است که امکان ارزیابی عملکرد پژوهشی یک پژوهشگر، سازمان، کشور، منطقه، مجله، گروه پژوهشی و مانند آن را داده و نتایج به دست آمده را با هم‌قطاران آن‌ها و میانگین‌ها و استانداردهای جهانی مقایسه می‌نماید. سخنرانی حاضر این ابزار را از منظر تحلیل اطلاعات پژوهش‌ها مورد بررسی قرار می‌دهد. بدین منظور، ابتدا ابزار سایول به طور کلی معرفی، سپس مفهوم تحلیل اطلاعات در نظام‌های بازیابی اطلاعات تعریف می‌شود. در آخر نیز ابزار سایول از نظر تحلیل اطلاعات پژوهش‌ها بررسی می‌گردد.

سخنرانی علمی: تقویت پرس و جوهای کاربران

پرس و جوهایی که کاربران به نظام‌های بازیابی اطلاعات ارائه می‌کنند اغلب کوتاه و مبهم هستند. به منظور تقویت پرس و جوهای غیر موثر کاربران، نیاز به توسعه روش‌هایی برای ابهام‌زدایی و گسترش پرس و جو است. تشخیص موضوعات در فرایند بخش‌بندی پرس و جو می‌تواند صحت ابهام‌زدایی پرس و جو را افزایش دهد و مانع از اضافه شدن واژگان گسترشی غیر ضروری به پرس و جو شوند.

سخنرانی علمی: جایگاه و نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت عتف

در این سخنرانی به بررسی جایگاه و نقش ایرانداک در بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های موسسه‌های زیر پوشش وزارت عتف پرداخته شد. در ابتدا ضرورت وجودی یک مرکز با نقش‌هایی همچون هماهنگ‌کننده، واسط و ناظر برای بهبود و گسترش فعالیت کتابخانه‌های دانشگاهی بیان و سپس قابلیت‌ها و جایگاه‌های ایرانداک برای پذیرش نقش‌های ممکن در بهبود و گسترش فعالیت‌های کتابخانه‌ها دانشگاهی ارائه شد. در پایان این سخنرانی مدل مفهومی اولیه برای پذیرش این نقش‌ها توسط ایرانداک ارائه شد.

سخنرانی علمی: کتابخانه به عنوان مکان سوم: بازنگری در فضا، نقش و خدمات کتابخانه‌ای

سخنرانی علمی کتابخانه به عنوان مکان سوم: بازنگری در فضا، نقش و خدمات کتابخانه‌ای، در چهار محور اصلی ارائه شد. محورهای این سخنرانی عبارت بودند از: کتابخانه به عنوان بخشی از قلمرو عمومی، فضای مجازی در برابر فضای فیزیکی، فضای فیزیکی به عنوان مؤلفه کیفی خدمت و کتابخانه به عنوان مکان سوم: گامی برای رسیدن به تفکر پلتفرمی.

سخنرانی علمی: کتابخانه دیجیتالی: سیستم، سازمان، یا نهاد

کتابخانه دیجیتالی عینیت رویای دیرین آدمی برای دسترسی به منابع اطلاعاتی ورای زمان و مکان است؛ که اکنون دوران نوباوگی خود را می‌گذراند. برخی آن را سیستم، عده‌ای سازمان، و در جایی هم نهاد معرفی کرده‌اند. تراکم سنگین استفاده از فناوری اطلاعات در کتابخانه دیجیتالی سبب استیلای دیدگاه‌های فناورانه در آن شد و ابعاد انسانی چندان مورد توجه قرار نگرفت. این سخنرانی به موضوع چالش‌برانگیز چیستی کتابخانه‌های دیجیتالی پرداخت و با طرح دیدگاه‌های نهادی-سازمانی در مقابل دیدگاه‌های فناورانه سعی در ایجاد تعادلی در برداشت‌های متخصصان نسبت به مفهوم کتابخانه دیجیتالی داشت. در این میان مدل‌های «اس» و «دلوس» به عنوان مدل‌های فناورانه معرفی و تحلیل و دیدگاه سخنران در مورد نظریه نهادی و سازمانی بودن کتابخانه دیجیتالی تشریح شد.

سخنرانی علمی: یکپارچه‌سازی خدمات کتابخانه‌های دیجیتال

این سخنرانی در چندین بخش شامل: مفهوم کتابخانه دیجیتال، فلسفه وجودی کتابخانه دیجیتال، یکپارچه‌سازی خدمات در کتابخانه دیجیتال، جمع‌بندی ارایه شد. مباحث مطرح شده در این سخنرانی عبارت بودند از: بررسی تعاریف مختلف کتابخانه دیجیتال، تفات‌ها و شباهت‌های کتابخانه الکترونیکی و مجازی، معیارهای کتابخانه دیجیتال، فرایند ایجاد کتابخانه دیجیتال، عوامل مهم و اثرگذار بر ایجاد و توسعه کتابخانه دیجیتال، و در نهایت بررسی شرایط کشور.

سخنرانی علمی: جهت‌های تازه فراروی کتابخانه‌ها و کتابداران: زمینه‌های عینی و شیوه‌های عملی برای پشتیبانی از برنامه‌های راهبردی دانشگاه‌ها

در این سخنرانی چشم انداز ۱۰ ساله دانشگاه فردوسی مشهد به عنوان یکی از دو دانشگاه برتر جامع کشور در تولید علم، نظریه‌پردازی و توسعه فناوری و جایگاه معتبر آن در بین ۱۰ دانشگاه اول جهان اسلام بحث و گفتگو شد. در ادامه و در پاسخ به این سوال که برنامه راهبردی، بدون پشتوانه اجرایی و عملیاتی فاقد ارزش و اعتبار است راه حل تدوین رهنمودهای اجرایی برای هر یک از برنامه‌های عملیاتی و دعوت از متخصصان رشته‌های مختلف مطرح شد و جهت‌های تازه فراروی کتابداران، جایگاه و نقش کتابخانه‌ها و کتابداران در برنامه راهبردی، محورهای فعالیت‌ها و خدمات کتابخانه‌ها در برنامه راهبردی، و الزامات مشارکت در برنامه راهبردی مطرح شد.

سخنرانی علمی: یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال

با وجود حجم زیاد اطلاعات و تعداد زیاد وبگاه‌ها، پایگاه‌های اطلاعاتی و کتابخانه‌ها، دسترسی به اطلاعات یکپارچه اهمیت بسیاری دارد. علاوه بر این امروزه نیاز به تعامل کتابخانه‌های دیجیتال با سایر سیستم‌های اطلاعاتی مانند سیستم‌های اطلاعات آموزش الکترونیکی وجود دارد. در این سخنرانی یکپارچه‌سازی و ضرورت آن در کتابخانه‌های دیجیتال، سطوح یکپارچه‌سازی در کتابخانه‌های دیجیتال، مدل‌های یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال، ابزارهای یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال و نمونه‌های موفق یکپارچه‌سازی معنایی در کتابخانه‌های دیجیتال بیان شد.

سخنرانی علمی: کتابخانه دیجیتال و کشورهای در حال توسعه: فرصت‌ها و چالش‌ها

در سخنرانی علمی "کتابخانه دیجیتال و کشورهای در حال توسعه: فرصت‌ها و چالش‌ها"، در ابتدا تاریخچه مختصر ظهور کتابخانه‌های دیجیتال مطرح شد. سپس با مروری بر مفهوم کتابخانه‌های دیجیتال و مثال‌های عینی آن، مفهوم کتابخانه دیجیتال تبیین گردید. در ادامه توانمندی‌های کتابخانه دیجیتال برای کمک به توسعه در کشورهای در حال توسعه، چالش‌های موجود بر سر راه کتابخانه‌های دیجیتال در کشورهای در حال توسعه و راه کارهای برای استفاده از فرصت‌ها و غلبه بر چالش‌ها در ایران بیان شد.

میزگرد علمی: امانت الکترونیکی در کتابخانه‌های دیجیتالی

در این میزگرد ابتدا مسایل موجود در حوزه امانت الکترونیکی بیان شد. سپس مسائل ناشران در این حوزه مطرح و در انتها راهکارهایی در این زمینه ارائه شد. در این سخنرانی به پرسش‌های زیر پاسخ داده شد: امانت الکترونیکی بر اساس آثار پژوهشی این حوزه، شامل چه مسائلی می‌شود؟، از نظر ناشران الکترونیکی ایران چه مسائلی در امانت الکترونیکی آثار در کتابخانه‌های دیجیتالی وجود دارند؟، برای رفع مسائل امانت الکترونیکی در کتابخانه‌های دیجیتالی ایران بر مبنای مسائل طرح‌شده از طرف ناشران الکترونیکی چه راهکارهایی وجود دارند؟.

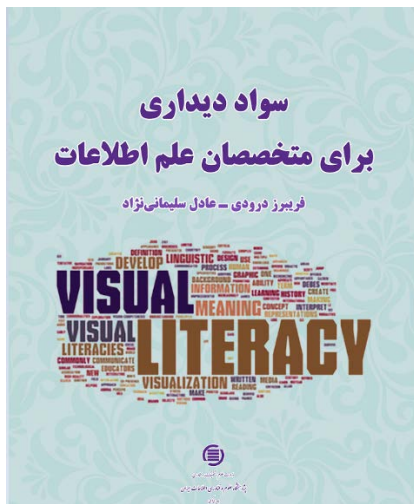

کتاب

ایرانداک در راستای پیشبرد و توسعه خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی کتاب‌هایی را منتشر کرده و در اختیار همگان قرار داده است.

سواد دیداری برای متخصصان علم اطلاعات

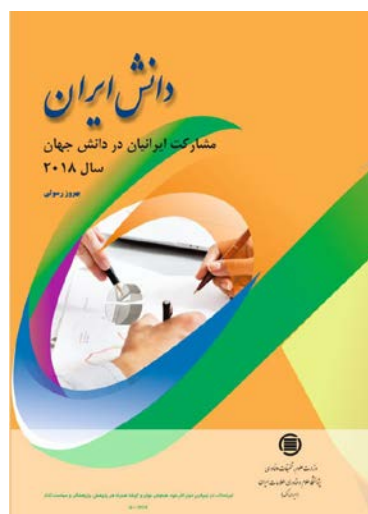
این کتاب به ابعاد و جوانب متعددی از جمله کاربرد عملیاتی سواد دیداری در کتابخانه و نقش آن در فعالیت‌های تخصصی می‌پردازد و آموزش آن برای کتابداران و اطلاع‌رسانان را مطرح می‌کند. از جمله موارد مهم این کتاب تشخیص نیاز و دسترسی به منابع اطلاعاتی، توانایی تفسیر و ارزیابی منابع دیداری، استفاده موثر از منابع اطلاعاتی دیداری موجود در کتابخانه‌ها و محیط اینترنت، مسائل اخلاقی و حقوقی رایج و مهم در استفاده از منابع دیداری و نیز معرفی روش‌های اساسی و بنیادی در دیداری‌سازی انواع منابع اطلاعاتی دیداری است. کتاب دیدی جامع و نگرشی کلی نسبت به شناخت و بهره‌گیری از منابع اطلاعاتی دیداری ارائه داده و به کتابداران در بهره‌گیری و ارزیابی این منابع برای خدمات اطلاعاتی موثر در کتابخانه‌ها یاری می‌رساند.

دانش ایران ۲۰۱۸: مشارکت ایرانیان در دانش جهان سال ۲۰۱۸

این اثر، برای پایش مشارکت علمی ایرانیان در جهان، داده‌های دو نمایه جهانی «واس» و «اسکوپوس» را تحلیل می‌کند و پنج بخش کلیدی دارد: گرچه در گزارش‌های دیگری در کشور، آمارهای جداگانه‌ای

از انتشارات علمی ایران در «واس» و «اسکوپوس» داده می‌شوند، ولی «دانش ایران» برای نخستین بار هم‌پوشانی این دو پایگاه را روشن و آمار درست انتشارات علمی ایران را در جهان گزارش می‌کند. این ویژگی، «دانش ایران» را اثری بی‌همتا ساخته است که همانند گزارش‌های آن را در جای دیگری نمی‌توان یافت. در «دانش ایران» نام مؤسسه‌های ایرانی، یک‌دست و نگارش گوناگون نام آنها شناسایی و انتشاراتشان در هم شده‌اند. افزون بر این، در «دانش ایران» همکاری ملی مؤسسه‌های ایرانی نیز تحلیل و گزارش شده است. آمار انتشارات علمی بر پایه وابستگی‌های گوناگون سازمانی (همانند وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ وزارت بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی؛ دانشگاه آزاد اسلامی، و...) نیز در «دانش ایران» در دسترس است.

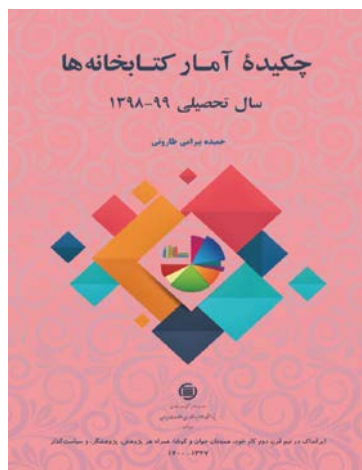
آمار کتابخانه: سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۲۸۲ کتابخانه زیرپوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۲۲۶ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۵۶ کتابخانه زیرپوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

چکیده آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹

چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۲۸۲ کتابخانه زیرپوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۲۲۶ کتابخانه زیرپوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۵۶ کتابخانه زیرپوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه چکیده آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

نمای ۲۰۲۰: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان

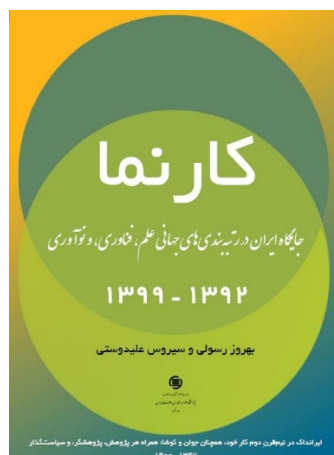
مدیران، سیاست‌گذاران، و پژوهشگران علم، فناوری، و نوآوری می‌توانند با «نما» به گزارش نزدیک به ۹۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و پژوهش بهره‌برند. افزون بر این، در «نما» جایگاه ایران میان کشورهای منطقه و جهان گزارش می‌شود. از آنجایی که داده‌های تاریخی در برنامه‌ریزی‌ها کاربرد بسیاری دارند، روند جایگاه کشور در هر شاخص در چند سال گذشته نیز آمده است. «نما» با گرد آوردن شاخص‌های گوناگون در کنار هم ابزاری برای کاربران می‌سازد که با آمیختن آنها دریافت بهتری وضع موجود و روندها پیدا کنند.

کارنما: جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی علم، فناوری، و نوآوری ۱۳۹۲-۱۳۹۹

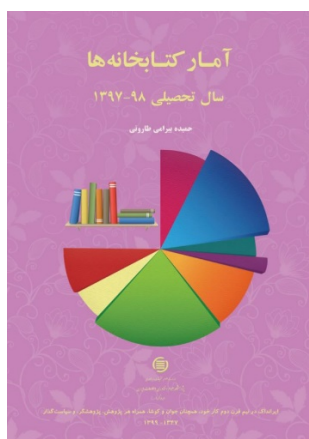
«کارنما» دربردارنده گزارش جایگاه ایران در کلیدی‌ترین شاخص‌ها و رتبه‌بندی‌های جهانی علم، فناوری، و نوآوری از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ خورشیدی (۲۰۱۳-۲۰۲۰ میلادی) است. هدف این گزارش، نمایش عملکرد و آثار سیاست‌ها و برنامه‌های دولت‌های یازدهم و دوازدهم در زمینه علم، فناوری، و نوآوری است. در تهیه این گزارش از داده‌ها و گزارش‌های سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» در نشانی NEMA.IRANDOC.AC.IR بهره‌برداری شده است. این سامانه را پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) برای پاسخ به نیاز سیاست‌گذاران، تصمیم‌گیران، و پژوهشگران فراهم کرده است تا از شاخص‌های کلیدی سنجش علم، فناوری، و نوآوری آگاهی یابند و به پایش پایسته جایگاه ایران در آنها پردازند. هدف از ساخت این سامانه یاری رساندن به سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی بر پایه شواهد و داده‌ها در کشور است. در این گزارش، جایگاه ایران در هشت سال یاد شده در برابر دیگر

کشورهای جهان و منطقه (آنجایی که شدنی بوده) آمده است. اگرچه، بسته به سال انتشار هر شاخص یا داده‌های در دسترس، جاهایی سال‌هایی پس از ۱۳۹۲ خورشیدی (۲۰۱۳ میلادی) سال پایه بوده‌اند.

آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۲۱۷ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۲۰۳ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۴ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

چکیده آمار کتابخانه‌های سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸

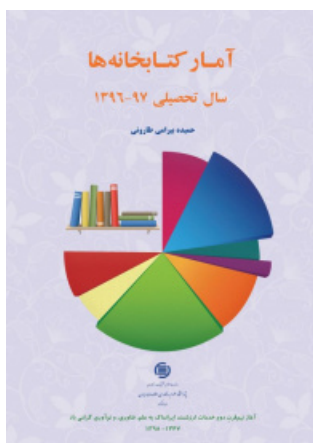
چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۷-۹۸، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۲۱۷ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۲۰۳ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۴ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه چکیده آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷

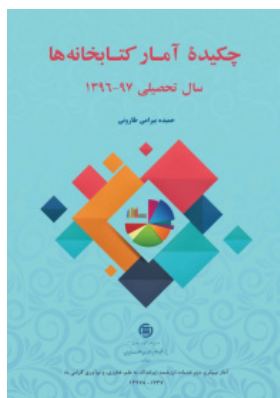
آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۷۷ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۵ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار

کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است، که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

چکیده آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷

چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷ وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، چکیده آمار کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۱۳۹۶-۹۷، مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۷۷ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۵ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه چکیده آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

مدل‌ها و روش‌های مدیریت کیفیت داده: نگرشی کاربردی بر داده‌های علم و فناوری

در این کتاب تلاش شده تا با بررسی معیارهای داده و مدل‌های مدیریت کیفیت داده، پاسخی مناسب برای رفع تناقضات و ناسازگاری‌های پایگاه‌های داده بیان گردد. برای این منظور، در ابتدا به بررسی مفاهیم کنترل و مدیریت کیفیت پرداخته شده و چگونگی استفاده از آن‌ها در بررسی کیفیت داده‌ها بیان می‌گردد. سپس مبانی کیفیت داده و اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد تا روش‌ها، مراحل، گام‌ها، استراتژی‌ها و تکنیک‌های مرتبط با ابعاد مختلف کیفیت داده مشخص شود. سپس مدل‌های مختلف مدیریت کیفیت داده تعریف و بررسی می‌شوند؛ در فصل آخر به کاربرد مفاهیم کیفیت داده در علم و فناوری پرداخته می‌شود و پس از بررسی روند ثبت پایان‌نامه‌ها در سامانه ثبت، روند جدیدی برای آن پیشنهاد می‌گردد تا مشکلات مدل قبلی برطرف گردد. همچنین می‌توان از سایر مزایای بالقوه داده‌های ثبت‌شده در این پایگاه داده، به طور مناسب استفاده کرد.

چکیده آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵

چکیده آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵) وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازمینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، چکیده آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵)؛ مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۸۰ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۸

کتابخانه زیرپوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶

آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶) وضعیت کتابخانه‌ها را بر پایه استاندارد NISO Z39.7 نشان می‌دهد. این استاندارد برای نخستین بار در سال ۱۹۶۸ منتشر، بار دیگر در سال ۱۹۷۴ سفارش، و در سال‌های ۱۹۸۳، ۱۹۹۵، و ۲۰۰۴ ویرایش شد. بازبینی ۲۰۱۳ چهارمین ویرایش این استاندارد است. بر این پایه، آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶)؛ مجموعه، نیروی انسانی، زیرساخت، اعتبارات، و خدمات را برای ۱۸۰ کتابخانه زیر پوشش سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) توصیف می‌کند. از این شمار، ۱۶۸ کتابخانه زیر پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و ۱۲ کتابخانه زیر پوشش سازمان‌های دیگر هستند. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب ARL Statistics گرفته شده است که آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند.

آمار کتابخانه‌ها: سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴

در این کتاب آمار کتابخانه‌ها (سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴) وضعیت کتابخانه‌ها را برپایه استاندارد NISO Z39.7 (نشان می‌دهد. مدل ارائه آمار کتابخانه‌ها نیز از کتاب Statistics ARL گرفته شده و آمار کتابخانه‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی عضو انجمن کتابخانه‌های پژوهشی را در هر سال تحصیلی با پیشینه‌ای بیش از ۱۰۰ سال منتشر می‌کند. داده‌های آماری برای این کتاب از سامانه آمار کتابخانه‌ها (آک) به نشانی ak.irandoc.ac.ir گرفته شده‌اند.

خدمات اطلاعاتی و کاربرد آن: سنجش و آمار برای کتابخانه‌ها و فراهم‌آوردگان اطلاعات

این کتاب شامل استاندارد، فرهنگ داده‌ای مشتمل بر شناسایی تعریف‌های استاندارد، روش‌ها و شیوه‌های عملیاتی مرتبط با فعالیت‌های آماری کتابخانه‌های ایالات متحده آمریکا است. هدف آن این است که جامعه اطلاعاتی را با شناسایی و تعریف اطلاعات سنجش‌پذیر و سودمند برای سنجش منابع و عملکرد کتابخانه‌ها، و نیز ارزیابی ساختارهای داده‌ای معتبر و قابل قیاس از کتابخانه‌های آمریکا، یاری رساند.

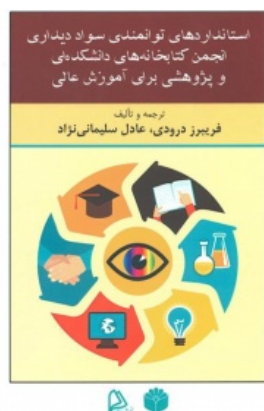
آمار طرح امین: امانت بین کتابخانه‌ها دوره اول تا هفتم از مهر ۱۳۷۹ تا بهمن ۱۳۹۶

عملکرد این طرح را در هفت دوره اجرای آن (۱۳۷۹/۰۱/۰۱ تا ۱۳۹۶/۱۰/۳۰)، با ارائه آمارهای گوناگون در سه بخش و چهار فصل بازمی‌نماید. آمار طرح امین براساس منبع اصلی «داده‌های طرح امین» تهیه و تنظیم شده است. داده‌های طرح امین، در طول هفت دوره و هنگام عضویت کتابخانه، درخواست خدمات، و ارائه خدمات گردآوری می‌شوند.

استانداردهای توانمندی سواد دیداری و انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی برای آموزش عالی

در این کتاب نویسنده با معرفی سواد دیداری به مثابه مهارتی کارآمد و توانمندی‌های آدمی در استفاده از معانی تصاویر مورد نظر، به ابعاد متعدد شناختی انسان پرداخته است. سواد دیداری از زمره مهارت‌هایی است که در ارتباط با زمینه‌های کاربردی مصورسازی اطلاعات تاثیر داشته و در طراحی نمادها و نشانه‌ها همواره از مبانی سواد دیداری بهره گرفته شده است. هم‌چنین حجم قابل توجهی از پیام‌های دیداری بر اصولی تکیه دارند که در حوزه مطالعاتی سواد دیداری مورد بحث قرار می‌گیرند.

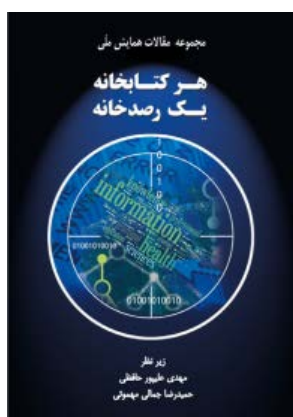
کتابخانه‌های دیجیتال: یکپارچه‌سازی محتوا و سیستم‌ها

کتابخانه‌های دیجیتال، نسل جدید کتابخانه‌ها در عصر فناوریانه حاضر هستند. کتاب حاضر در ۱۰ فصل، به تمامی جنبه‌های یکپارچه‌سازی در کتابخانه‌های دیجیتال می‌پردازد.

مجموعه مقالات همایش ملی هر کتابخانه یک رصدخانه

شامل مقالاتی است که حول محورهای پنجگانه: نیازهای تخصصی انسانی و مهارتی؛ نیازهای ابزاری، نرم‌افزاری و سیستمی؛ فرایندها و سیستم‌های مدیریتی؛ ارزیابی کتابخانه‌ها در فضای جدید؛ مطالعه نمونه‌های موفق؛ در کنفرانس مطرح شده‌اند.

مجموعه‌سازی مشارکتی: راهنمای عملی برای کتابخانه شما

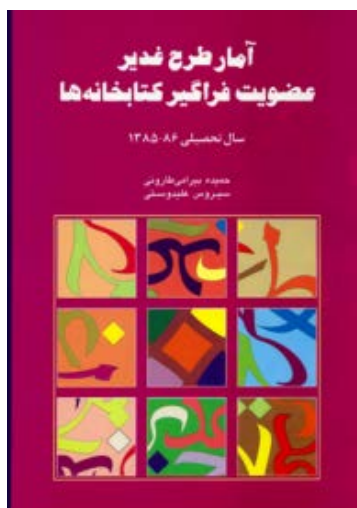
در این کتاب نویسنده تلاش می‌کند تا نشان دهد که کتابداران ناچارند برای گردآوری و سازماندهی

دانش‌ها و برای جلوگیری از فرار و نابودی، به همکاری رو آورده و با تشکیل شبکه‌های همکاری به امر مجموعه‌سازی پردازند.

آمار طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌های سال تحصیلی ۸۶-۱۳۸۵

«طرح غدیر عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکار جدیدی است که برای ایجاد دسترسی مستقیم کاربران به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو» طراحی و از سال ۱۳۸۷ به عنوان یک طرح دائمی اجرا شده است.

مدیریت تغییر در کتابخانه‌ها و خدمات اطلاعاتی

این اثر که از انتشارات انجمن مدیریت اطلاعات (اسلیب) است، شامل راهنمای عملی مدیریت تغییر در سازمان‌ها است که رهنمودهای آن در هر زمان و هر جا می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

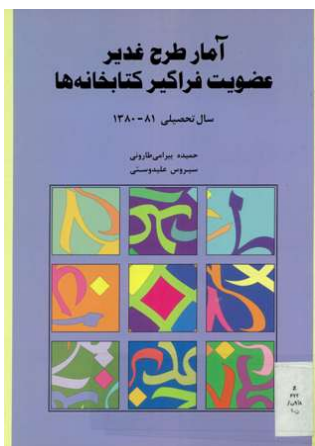
اشتراک منابع و همکاری بین کتابخانه‌ها

این کتاب به همکاری بین سازمان‌ها، چرایی و چگونگی اشتراک منابع و موانع بازدارنده و پیش‌برنده اشتراک منابع می‌پردازد.

آمار طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها سال تحصیلی ۸۱-۱۳۸۰

«طرح غدیر عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکار جدیدی است که برای ایجاد دسترسی مستقیم کاربران به منابع کتابخانه‌های دانشگاهی و براساس تجربه حاصل از «طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو» طراحی و از سال ۱۳۸۷ به عنوان یک طرح دائمی اجرا شده است. در این کتاب آمار گوناگون توصیف و با نتایج اجرای آن در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ و ۸۰-۱۳۷۹ مقایسه می‌شود.

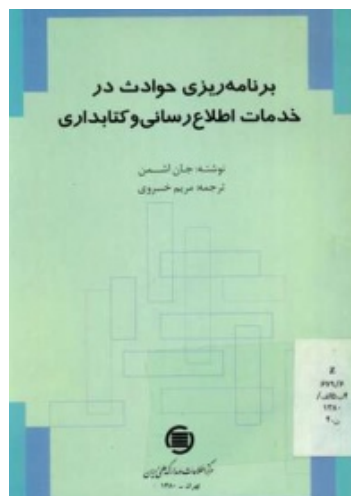
برنامه‌ریزی استراتژیک برای خدمات کتابخانه‌ای و اطلاعاتی

این کتاب در طی شش فصل راهنمای عملی برای برنامه‌ریزی استراتژیک معرفی کرده است.

برنامه‌ریزی مقابله با حوادث در کتابخانه‌ها و مراکز خدمات اطلاع‌رسانی

این کتاب طی پنج فصل به مباحث پیشگیری، آمادگی در برابر حوادث، بازسازی مواد آبدیده و نحوه نگهداری، کنترل و مستندسازی منابع کتابخانه‌ای می‌پردازد.

مدیریت خودکارسازی کتابخانه‌ها

در این کتاب با بهره‌گیری از علوم یاد شده و نیز با ارائه نمونه‌هایی ساده، فرایند مدیریت خودکارسازی کتابخانه‌ها تشریح شده است. ویژگی اصلی این کتاب که مخصوص مدیران کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی است، ماهیت راهنما بودن آن و واگذاری حق قضاوت و انتخاب بهترین و مناسب‌ترین گزینه به مدیران است، نه پیروی از گزینه‌های از پیش تعیین شده.

طرح پیشنهادی بازسازی کتابخانه و مرکز اسناد وزارت مسکن و شهرسازی

این کتاب گزارشی از بازدید از کتابخانه و آرشیو وزارت مسکن و شهرسازی است.

برنامه پیشنهادی برای بازسازی کتابخانه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران

این کتاب گزارشی از بازدید از کتابخانه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران ارائه کرده است.

راهنمای مراکز اسناد و کتابخانه‌های تخصصی، اختصاصی و دانشگاهی

این کتاب حاوی نام و نشان و دیگر مشخصات ۳۹۴ واحد اطلاعاتی ایران است.

فهرست مشخصات برخی از مراکز اسناد، اطلاعات و کتابخانه‌های تخصصی مهم ایران: (طرح اولیه)

این کتاب صرفاً به ارائه مشخصات و آدرس این مراکز پرداخته است.